समृद्ध नौगाड, सुखि नौगाडबासी

नौगाड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

होपरीगाड, दार्चुला
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०८२।०८३
(Fiscal Year - 2082/083)

नौगाड-५, दार्चुला ☏ ९८५८७८४५८४ naugaad@gmail.com www.naugadmun.gov.np
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

नौगाड गाउँपालिका दार्चुला
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

होपरीगाड, दार्चुला

सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को
वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन

प्रतिवेदन तयार गर्ने

नौगाड गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
योजना तथा अनुगमन शाखा

होपरीगाड, दार्चुला

१४ श्रावण, २०८३

नौगाड गाउँपालिकाको प्रशासनिक नक्सा

Map of Naugad Rural Municipality

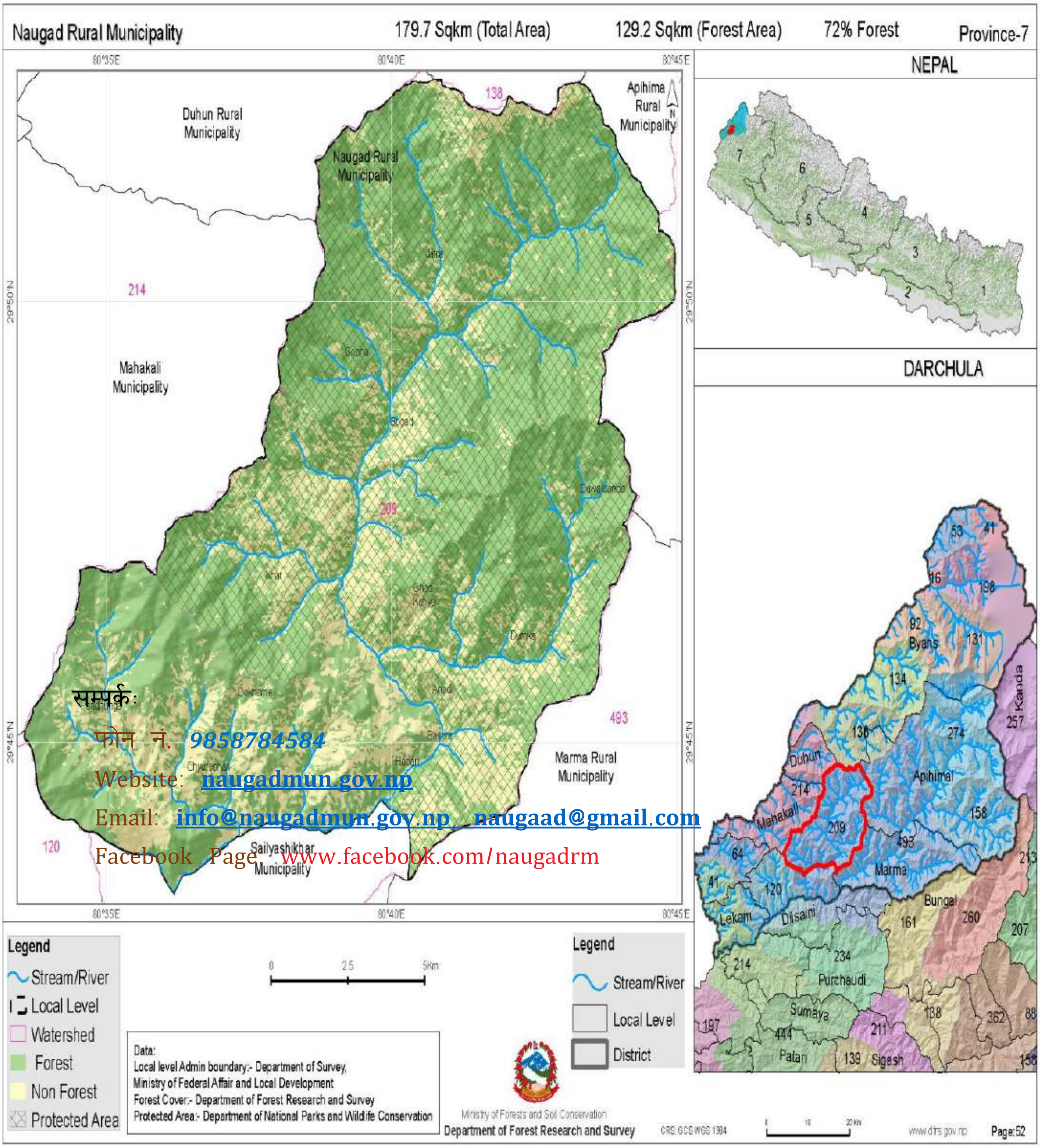

सम्पर्कः

फोन नं. *9858784584*

Website: **naugadmun.gov.np**

Email: **info@naugadmun.gov.np , naugaad@gmail.com**

Facebook Page: www.facebook.com/naugadrm

अध्यक्ष ज्यूको मन्तव्य

आदरणीय गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, जनप्रतिनिधिज्यूहरू, कर्मचारी मित्रहरू, विकास साझेदार संस्थाहरू, नागरिक समाज, सञ्चारकर्मी तथा सम्पूर्ण नौगाडबासी दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरू,

नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त हर्ष र गौरवको अनुभूति भएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले परिकल्पना गरेको उत्तरदायी, पारदर्शी, सहभागी तथा परिणाममुखी स्थानीय शासन प्रणालीलाई व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्ने क्रममा गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सीमित स्रोत–साधन र भौगोलिक जटिलताका बाबजुद विकास तथा सेवा प्रवाहका विविध क्षेत्रमा उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल गरेको छ । यस अवधिमा पूर्वाधार विकास, गुणस्तरीय शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सुदृढीकरण, कृषि तथा पशुपालनको आधुनिकीकरण, खानेपानी तथा सरसफाइ, सामाजिक सुरक्षा, महिला तथा बालबालिका सशक्तीकरण, युवा तथा खेलकुद, वातावरण संरक्षण, विपद् जोखिम न्यूनीकरण, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग तथा सुशासन प्रवर्द्धनका क्षेत्रमा योजनाबद्ध रूपमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् ।

प्रस्तुत प्रतिवेदन केवल सम्पन्न भएका कार्यक्रम र उपलब्धिहरूको अभिलेख मात्र नभई गाउँपालिकाको समग्र विकास यात्राको वस्तुनिष्ठ समीक्षा, सार्वजनिक उत्तरदायित्वको अभिव्यक्ति तथा आगामी योजनाका लागि मार्गदर्शक दस्तावेज पनि हो । यसमा हासिल भएका सफलता, सिकाइ, विद्यमान चुनौती तथा सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूको यथार्थ विश्लेषण समेटिएको छ, जसले आगामी योजना तथा कार्यक्रमलाई अरु प्रभावकारी, परिणाममुखी र नागरिकमैत्री बनाउन महत्वपूर्ण आधार प्रदान गर्ने विश्वास लिएको छु ।

नौगाड गाउँपालिका आगामी दिनहरूमा पनि सुशासन, पारदर्शिता, वित्तीय अनुशासन, प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह, उत्तरदायित्व, समावेशी विकास तथा नागरिक सहभागिता लाई थप सुदृढ गर्दै "समृद्ध नौगाड, सुखी नौगाडबासी" को साझा लक्ष्य हासिल गर्न दृढ प्रतिबद्ध रहेको विश्वास व्यक्त गर्दछु ।

यस प्रतिवेदन तयारीका क्रममा आवश्यक तथ्याङ्क, सूचना तथा सुझाव उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने गाउँसभा सदस्यज्यूहरू, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, कर्मचारी मित्रहरू, विषयगत कार्यालयहरू, विकास साझेदार संस्थाहरू, नागरिक समाज, सञ्चारकर्मी तथा प्रत्यक्ष–अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण नौगाडबासीमा हार्दिक कृतज्ञता तथा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । आगामी दिनमा समेत यहाँहरूको निरन्तर साथ, सहयोग, सुझाव र रचनात्मक सहभागिताको अपेक्षा गर्दछु ।

धन्यवाद ।

....

(दलजित सिंह धामी)
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

उपाध्यक्ष ज्यूको मन्तव्य

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा दिगो विकासका राष्ट्रिय लक्ष्यहरूलाई आत्मसात् गर्दै नौगाड गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा स्वीकृत नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनमार्फत नागरिकको जीवनस्तर सुधार गर्ने प्रयासहरू गरेको छ। प्रस्तुत वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन गाउँपालिकाले एक आर्थिक वर्षको अवधिमा हासिल गरेका उपलब्धि, सिकाइ, चुनौती तथा आगामी कार्यदिशालाई समेट्ने महत्वपूर्ण दस्तावेजका रूपमा लिईएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाले शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशुपालन, पूर्वाधार विकास, खानेपानी तथा सरसफाइ, सामाजिक सुरक्षा, महिला तथा बालबालिका, युवा तथा खेलकुद, विपद् व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण तथा संस्थागत सुदृढीकरणलगायतका क्षेत्रमा उल्लेखनीय प्रगति हासिल गरेको छ। सीमित स्रोत–साधन, दुर्गम भौगोलिक अवस्था तथा विविध चुनौतीका बाबजुद विकासका गतिविधिहरूलाई निरन्तरता दिनु सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, विकास साझेदार संस्था, उपभोक्ता समिति तथा आम नागरिकको साझा प्रतिबद्धता र सहकार्यको परिणाम हो।

गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयनको समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, न्यायिक समितिको प्रभावकारी सञ्चालन, वित्तीय अनुशासन, सामाजिक उत्तरदायित्व तथा सुशासन प्रवर्द्धनमा निरन्तर सक्रिय रहँदै आएको छु। सार्वजनिक स्रोत र साधनको पारदर्शी, मितव्ययी र प्रभावकारी उपयोग गर्दै विकासका प्रतिफल नागरिकको घरदैलोसम्म पुऱ्याउने उद्देश्यप्रति गाउँपालिका सदैव प्रतिबद्ध रहेको छ। विकास केवल भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा सीमित हुँदैन; नागरिकको जीवनमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने गुणस्तरीय सेवा प्रवाह, सामाजिक न्याय, समावेशी विकास, आर्थिक अवसरको विस्तार तथा संस्थागत सुशासन नै समृद्ध स्थानीय शासनको वास्तविक आधार हो। गाउँपालिकाले हासिल गरेका उपलब्धिलाई अरु दिगो, प्रभावकारी र परिणाममुखी बनाउन सबै पक्षबीचको सहकार्य, पारदर्शिता, जवाफदेहिता र नागरिक सहभागितालाई थप सुदृढ गर्दै लैजान आवश्यक छ।

प्रस्तुत प्रतिवेदनले उपलब्धिहरू मात्र होइन, कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका चुनौती, सिकाइ तथा सुधार गर्नुपर्ने पक्षलाई पनि स्पष्ट रूपमा उजागर गरेको छ। यसले आगामी योजना तर्जुमा, नीति निर्माण, स्रोत व्यवस्थापन अरु प्रभावकारी बनाउने विश्वास लिएको छु।

यस अवसरमा गाउँपालिका अध्यक्षज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरू, कर्मचारीहरू, वडा कार्यालयहरू, विकास साझेदार संस्था, सञ्चारकर्मी, उपभोक्ता समिति, नागरिक समाज तथा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा गाउँपालिकाको विकासमा योगदान पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

अन्त्यमा, "समृद्ध, सुशासित, समावेशी र आत्मनिर्भर नौगाड" निर्माणको साझा अभियानमा सबै सरोकारवालाको निरन्तर सहयोग, सहकार्य र रचनात्मक सहभागिताको अपेक्षा गर्दै प्रस्तुत वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन, आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ सबैका लागि उपयोगी सन्दर्भ सामग्री बन्ने विश्वास व्यक्त गर्दछु।

(जगत सिंह ठगुन्ना)
उपाध्यक्ष

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको मन्तव्य

आदरणीय जनप्रतिनिधिज्यूहरू, गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू, कर्मचारी मित्रहरू, विकास साझेदार संस्थाहरू, नागरिक समाज, सञ्चारकर्मी तथा सम्पूर्ण नौगाडबासीमा हार्दिक नमस्कार ।

नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त हर्षको अनुभूति भएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को भावना तथा सुशासनका सिद्धान्तअनुरूप प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गाउँपालिकाबाट सञ्चालन भएका नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनको समग्र समीक्षा गरी उपलब्धि, चुनौती, सिकाइ र आगामी कार्यदिशाको स्पष्ट मार्गनिर्देशन गर्नु स्थानीय तहको महत्त्वपूर्ण प्रशासनिक दायित्व हो । यही उद्देश्यलाई आत्मसात् गर्दै यो वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरिएको हो ।

यस प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ अवधिमा गाउँपालिकाका विभिन्न शाखा तथा विषयगत क्षेत्रबाट सम्पादित कार्यहरू, बजेट तथा वित्तीय व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह, विकास निर्माण, संस्थागत सुदृढीकरण, सुशासन प्रवर्द्धन, सार्वजनिक उत्तरदायित्व, कार्यसम्पादनका प्रमुख उपलब्धिहरू तथा कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका चुनौतीहरूको वस्तुनिष्ठ विश्लेषण समावेश गरिएको छ । यसले गाउँपालिकाको समग्र कार्यसम्पादनको यथार्थ चित्र प्रस्तुत गर्नुका साथै आगामी योजना तथा कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी, परिणाममुखी र नागरिकको अपेक्षाअनुरूप बनाउन मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु ।

आगामी दिनहरूमा नौगाड गाउँपालिकाको कार्यालय पारदर्शिता, उत्तरदायित्व, वित्तीय अनुशासन, सुशासन, प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह तथा गुणस्तरीय सार्वजनिक सेवा प्रदान गर्ने प्रतिबद्धतालाई अझ सुदृढ गर्दै नागरिकप्रति उत्तरदायी र परिणाममुखी प्रशासनको विकासमा निरन्तर क्रियाशील रहनेछ ।

यस प्रतिवेदन तयारीका क्रममा आवश्यक तथ्याङ्क, सूचना तथा सुझाव उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने सम्माननीय अध्यक्षज्यू, उपाध्यक्षज्यू, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरू, गाउँपालिका अन्तर्गतका कर्मचारी मित्रहरू, विषयगत कार्यालयहरू, विकास साझेदार संस्थाहरू तथा प्रत्यक्ष–अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरूप्रति हार्दिक धन्यवाद तथा कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । धन्यवाद !

....

(पुष्कर सिंह धामी)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नौगाड गाउँपालिका, दार्चुला

योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुखको मन्तव्य

संघीय लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीको मूल मर्मअनुरूप स्थानीय सरकार नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकारका रूपमा विकास, सुशासन, सेवा प्रवाह तथा समृद्धिको आधारशिला हो । स्थानीय तहको विकास यात्रालाई प्रभावकारी, पारदर्शी, उत्तरदायी तथा परिणाममुखी बनाउन योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा समीक्षा प्रक्रियालाई संस्थागत गर्नु अपरिहार्य हुन्छ ।

प्रस्तुत प्रतिवेदन केवल सम्पन्न कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको विवरण सङ्कलन मात्र नभई गाउँपालिकाको समग्र विकास प्रयास, सार्वजनिक स्रोत तथा साधनको उपयोग, सेवा प्रवाहको अवस्था, वित्तीय तथा भौतिक प्रगति, संस्थागत उपलब्धि, सुशासनका अभ्यास, चुनौती, सिकाइ तथा आगामी कार्यदिशालाई समेट्ने आधिकारिक अभिलेख हो ।

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाले स्वीकृत नीति, कार्यक्रम तथा बजेटअनुसार पूर्वाधार विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशुपन्छी विकास, खानेपानी तथा सरसफाइ, सामाजिक विकास, विपद् जोखिम न्यूनीकरण, वातावरण संरक्षण, रोजगार प्रवर्द्धन, संस्थागत क्षमता विकास तथा सुशासन प्रवर्द्धनका क्षेत्रमा उल्लेखनीय कार्यसम्पादन गरेको छ । सीमित स्रोत साधन, दुर्गम भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक विपद्का चुनौती तथा विभिन्न प्रशासनिक र प्राविधिक कठिनाइका बाबजुद प्राप्त उपलब्धिहरू स्थानीय सरकारप्रतिको जनविश्वासलाई थप सुदृढ गर्ने आधार बनेका छन् ।

योजना तथा अनुगमन शाखाले विकास व्यवस्थापनको मूल संयन्त्रका रूपमा वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा, योजना बैंक व्यवस्थापन, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको समन्वय, आयोजना अनुगमन, प्रगति समीक्षा, तथ्याङ्क व्यवस्थापन, विकास आयोजनाको अभिलेखीकरण, सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापनमा सहजीकरण तथा संघ, प्रदेश, वडा कार्यालय, विषयगत शाखा र अन्य सरोकारवालाबीच प्रभावकारी समन्वय कायम गर्दै विकास प्रशासनलाई थप व्यवस्थित, पारदर्शी र उत्तरदायी बनाउन निरन्तर प्रयास गरेको छ ।

यस प्रतिवेदनले उपलब्धिहरूसँगै कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका चुनौतीहरूलाई पनि निष्पक्ष रूपमा आत्मसात गरेको छ । योजना कार्यान्वयनको समय व्यवस्थापन, वित्तीय अनुशासन, आयोजना व्यवस्थापन, तथ्यमा आधारित निर्णय प्रणाली, सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग, वातावरणीय तथा सामाजिक उत्तरदायित्व, सार्वजनिक उत्तरदायित्व तथा प्रभावकारी अनुगमन प्रणालीलाई अझ सुदृढ बनाउनु आगामी कार्यदिशाका प्रमुख प्राथमिकता रहनेछन् । समग्र विकास यात्रामा गाउँपालिका अध्यक्षज्यूको दूरदर्शी नेतृत्व, उपाध्यक्षज्यूको रचनात्मक सहकार्य, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यूको सक्षम प्रशासनिक नेतृत्व, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरूको सक्रिय भूमिका, विषयगत शाखा तथा वडा कार्यालयहरूको समन्वय, कर्मचारीहरूको इमानदार सेवा, उपभोक्ता समिति, निर्माण व्यवसायी, विकास साझेदार संस्था, सञ्चारमाध्यम तथा सम्पूर्ण नागरिकहरूको अमूल्य सहयोग र सहभागिता नै यस वर्षका उपलब्धिहरूको वास्तविक आधार हो । यस अवसरमा सम्पूर्ण सहयोगी एवं सरोकारवालाप्रति हार्दिक कृतज्ञता तथा सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन विकास व्यवस्थापन, नीति निर्माण, योजना तर्जुमा, अनुसन्धान तथा संस्थागत सिकाइका लागि एक महत्वपूर्ण सन्दर्भ सामग्रीका रूपमा उपयोगी हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु । आगामी दिनहरूमा सुशासन, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, वित्तीय अनुशासन तथा दिगो विकासका सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै "समृद्ध नौगाड, सुशासित नौगाड र नागरिकमैत्री नौगाड" निर्माणको साझा अभियानमा सबै पक्षको निरन्तर सहयोग, सहकार्य र प्रतिबद्धताको अपेक्षा गर्दछु ।

लोकेश ठगुन्ना
योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुख

कार्यकारी सारांश

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा प्रचलित कानुन बमोजिम स्थानीय तहले आर्थिक वर्ष समाप्ति पश्चात् वार्षिक नीति, कार्यक्रम, बजेट तथा सञ्चालन भएका आयोजना एवं सेवा प्रवाहको समग्र समीक्षा गरी उपलब्धि, चुनौती र आगामी कार्यदिशा निर्धारण गर्नु आवश्यक व्यवस्था तथा प्रावधान छ । सोही व्यवस्था अनुसार नौगाड गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सञ्चालन भएका कार्यक्रम तथा योजनाको समग्र समीक्षा प्रस्तुत गरेको छ । यो प्रतिवेदन वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट, नीति तथा कार्यक्रम तथा शाखागत प्रगति विवरणमा आधारित रहनेछ ।

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाले आर्थिक विकास, सामाजिका विकास, भौतिक पूर्वाधार विकास, वन तथा वातावरण संरक्षण र संस्थागत सुशासन क्षेत्र अन्तर्गत कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, भौतिक पूर्वाधार, सूचना प्रविधि, महिला तथा बालबालिका, उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन, सामाजिक सुरक्षा, विपद् व्यवस्थापन तथा सुशासनका क्षेत्रमा विभिन्न कार्यक्रम कार्यान्वयन गरेको छ । गाउँपालिका विभिन्न विषयगत शाखाहरूले वार्षिक समीक्षा प्रस्तुत गरेका छन्, जसले सेवा प्रवाह, कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा वित्तीय प्रगतिका प्रमुख उपलब्धिहरू देखाउँछन् ।

यस प्रतिवेदनको उद्देश्य आर्थिक तथा भौतिक प्रगतिको मूल्याङ्कन गर्नु, सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता समीक्षा गर्नु, चुनौतीहरूको पहिचान गर्नु तथा आगामी आर्थिक वर्षका लागि सुधारका रणनीति तय गर्नु हो ।

विषय सूचि

अध्याय १ : -- ४

परिचय तथा पृष्ठभूमि -- ४

१.१ पृष्ठभूमि -- ४

१.२ कानुनी आधार-- ४

१.३ सहभागिता --- ५

१.४ प्रतिवेदनको उद्देश्य-- ५

१.५ प्रतिवेदन तयार गर्ने विधि-- ५

१.६ विधिः --- ६

१.७ सिमाः --- ६

अध्याय – २ -- ७

गाउँपालिकाको परिचय -- ७

२.१ परिचयः --- ७

२.२ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि -- ७

२.३ भौगोलिक अवस्था -- ७

२.४ प्रशासनिक संरचना --- ७

२.५ जनसांख्यिक अवस्था --- ७

२.६ प्राकृतिक स्रोत तथा सम्भावना र सास्कृतिक सम्पदा--- ८

२.७ राजस्व स्रोत तथा अवस्था--- ९

२.८ विकासका प्रमुख क्षेत्र -- ९

अध्याय – ३ --- १०

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनको समग्र समीक्षा----------------- १०

३.१ पृष्ठभूमि --- १०

३.२ नीति तथा कार्यक्रमका प्रमुख उद्देश्य --- १०

३.३ नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्था-- १०

३.४ क्षेत्रगत कार्यान्वयनको समीक्षा--- १०

ढक) आर्थिक विकास --- १०

ढख) सामाजिक विकास-- ११

ढग) पूर्वाधार विकास --- ११

ढघ) सुशासन तथा सेवा प्रवाह ---११
ढङ) विपद् व्यवस्थापन---११
३.५ कार्यान्वयनका प्रमुख उपलब्धिहरू---१२
३.६ कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका चुनौती---१२
अध्याय – ४ ---१३
आर्थिक तथा वित्तीय समीक्षा ---१३
४.१ परिचय ---१३
४.२ आयका प्रमुख स्रोत---१३
४.३ बजेट कार्यान्वयनको अवस्था ---१३
४.४ वित्तीय अनुशासन---१३
४.५ राजस्व व्यवस्थापन---१४
४.६ आर्थिक प्रशासन शाखाबाट भएका प्रमुख उपलब्धिहरू ---१४
४.७ वित्तीय व्यवस्थापनमा देखिएका चुनौती ---१४
४.८ आगामी आर्थिक वर्षका सुधारका क्षेत्र---१४
अध्याय – ५ ---१५
विषयगत शाखाको प्रगति तथा समीक्षा---१५
५.१ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ वार्षिक प्रगति तथा उपलब्धिको स्थितिः ---१५
५.२ आर्थिक वर्षको २०८२।०८३ आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी प्रगति तथा उपलब्धिः ---१५
५,३ कृषि, खाद्य सुरक्षा र सिंचाइ क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः--- २०
५.४ पशुपंक्षी विकास क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः---२१
५.५ पर्यटन तथा संस्कृति क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः---२१
५.६ उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ---२१
५.७ भूमि व्यवस्था, बैंक, वित्तीय तथा सहकारी क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः--- २२
५.८ श्रम, रोजगारी तथा गरिबी निवारण क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः--- २२
५.९ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः --- २२
५.१० शिक्षा, विज्ञान, कला, भाषा तथा साहित्य क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ---२३
५.११ खानेपानी, सरसरफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ---२३
५.१२ महिला, बालबालिका तथा लक्षित वर्ग क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ---२४

५.१३ युवा तथा खेलकुद क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः -- २५
५.१५ सडक, पुल तथा यातायात क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ------------------------------------ २५
५.१६ जलस्रोत, विद्युत तथा स्वच्छ उर्जा क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः --------------------------२६
५.१७ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ------------------------------------२६
५.१८ वन, हरियाली, भूसंरक्षण तथा नदि नियन्त्रण क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः --------------२६
५.१९ वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ----------------------२६
५.२० विपद जोखिम व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकुलन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः २६
५.२१ स्थानीय नीति, कानून, न्याय तथा सुशासन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ---------------- २७
५.२२ संगठन, मानव संशाधन र सेवा प्रवाह क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ------------------- २९
५.२३ राजस्व तथा स्रोत परिचालन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः --------------------------------- २९
५.२४ तथ्याङ्क, योजना तथा विकास व्यवस्थापन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः ------------------ ३०
अध्याय - ६ --३१
आर्थिक वर्ष २०८२ । ०८३ का प्रमुख उपलब्धिहरू --३१
६. क्षेत्रगत प्रमुख उपलब्धी --३१
६.१ सुशासन तथा संस्थागत विकास---३१
६.२ आर्थिक तथा वित्तीय व्यवस्थापन--३१
६.३ कृषि तथा आर्थिक विकास---३१
६.४ स्वास्थ्य क्षेत्र --३१
६.५ सामाजिक विकास ---३१
६.६ पूर्वाधार विकास --३२
६.७ विपद् व्यवस्थापन---३२
अध्याय – ७ -- ४२
अवसर तथा प्रमुख चुनौतीहरू र सुझाव तथा निष्कर्ष --- ४२
७.१ पालिकामा विकासका सम्भावनाहरुः -- ४२
७.१ चुनौति तथा सिकाईः --- ४२
७.२ सुझाव तथा निष्कर्ष--- ४४
अनुसूची - १ --- ४५
वार्षिक समिक्षा कार्यक्रम उपस्थिति तथा निर्णय ---४५

अध्याय १ :
परिचय तथा पृष्ठभूमि

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान, २०७२ ले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई संस्थागत गर्दै राज्यको अधिकारलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच बाँडफाँड गरेको छ। संविधानको मर्मअनुसार स्थानीय तहलाई स्थानीय शासन, विकास निर्माण, सेवा प्रवाह तथा जनउत्तरदायी प्रशासन सञ्चालन गर्ने संवैधानिक अधिकार प्रदान गरिएको छ। सोही व्यवस्थाअनुरूप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ जारी भई स्थानीय तहलाई योजना तर्जुमा, बजेट निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने स्पष्ट जिम्मेवारी तोकिएको छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएपछि कार्यान्वयन गरिएका नीति, कार्यक्रम, आयोजना तथा बजेटको समग्र समीक्षा गरी उपलब्धि, चुनौती, सिकाइ तथा आगामी कार्यदिशा समेटिएको वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन तयार गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने तथा आवश्यकतानुसार सम्बन्धित निकायमा पठाउने व्यवस्था गरेको छ।

यसै कानुनी व्यवस्था तथा सुशासन, पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र परिणाममुखी विकास व्यवस्थापनको अवधारणालाई आत्मसात् गर्दै नौगाड गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सञ्चालन भएका नीति, कार्यक्रम, आयोजना तथा सेवा प्रवाहको समग्र मूल्याङ्कन गरी यो "आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन" तयार गरेको हो।

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाले कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, भौतिक पूर्वाधार, सामाजिक विकास, महिला तथा बालबालिका, सामाजिक सुरक्षा, सूचना प्रविधि, उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन, विपद् व्यवस्थापन, सुशासन तथा संस्थागत विकासलगायतका क्षेत्रमा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमअनुसार विभिन्न योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको थियो। शाखागत समीक्षा, आर्थिक तथा वित्तीय प्रतिवेदन, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा अन्य तथ्याङ्कलाई आधार मानी तयार गरिएको यस प्रतिवेदनले गाउँपालिकाको समग्र कार्यसम्पादनको यथार्थ चित्र प्रस्तुत गर्दछ।

यस प्रतिवेदनले विगत एक आर्थिक वर्षमा भएका उपलब्धिहरूको अभिलेखीकरण गर्नुका साथै भावी नीति निर्माण, बजेट तर्जुमा, योजना छनोट, स्रोत परिचालन तथा सेवा प्रवाह सुधारका लागि मार्गदर्शक दस्तावेजका रूपमा समेत काम गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

१.२ कानुनी आधार

यो वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन देहायका संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थालाई आधार मानी तयार गरिएको होः

१. **नेपालको संविधान, २०७२**
- धारा ५६ (राज्य संरचना)
- अनुसूची–८ (स्थानीय तहका अधिकार)
- अनुसूची–९ (संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकार)

२. **स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४**
- वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा
- योजना कार्यान्वयन
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- वार्षिक समीक्षा तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था

३. अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
४. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धी प्रचलित कानुन
५. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ (संशोधित)
६. राष्ट्रिय योजना आयोगबाट जारी सौंह्रौ योजना तथा सोसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय विकास नीति
७. दिगो विकास लक्ष्य
८. नौगाड गाउँसभाबाट स्वीकृत आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को
९. वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट

१.३ सहभागिता

नौगाड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय दार्चुलाको आयोजनामा सञ्चालित पालिका स्तरीय वार्षिक समिक्षा गोष्ठीमा नौगाड गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कार्यपालिका सदस्य, राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, विषयगत शाखाका प्रमुख, वडा सचिव, विभिन्न कार्यालयका प्रमुख, गैरसरकारी संस्थाका प्रमुख तथा कर्मचारीहरू, सञ्चारकर्मीहरू, महिला, दलित, जनजाती प्रतिनिधिहरू, स्थानीय निकायका कर्मचारीहरू र वडा सचिवहरूको सहभागीता रहेको थियो । १७० जना उपस्थित रहेको सहभागीहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची १ मा उल्लेख गरिएको छ ।

१.४ प्रतिवेदनको उद्देश्य

यस वार्षिक प्रगति समीक्षा प्रतिवेदनका प्रमुख उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

१. आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सञ्चालन भएका नीति, कार्यक्रम, आयोजना तथा क्रियाकलापहरूको समग्र समीक्षा गर्नु ।
२. गाउँपालिकाको भौतिक तथा वित्तीय प्रगतिको वस्तुनिष्ठ मूल्याङ्कन गर्नु ।
३. सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता, गुणस्तर तथा नागरिक सन्तुष्टिको अवस्था विश्लेषण गर्नु ।
४. वार्षिक बजेट तथा स्रोत–साधनको उपयोगको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्नु ।
५. विषयगत शाखा तथा वडा कार्यालयहरूको कार्यसम्पादनको समीक्षा गर्नु ।
६. कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका समस्या, चुनौती तथा अवरोधहरूको पहिचान गर्नु ।
७. प्राप्त अनुभव तथा सिकाइलाई अभिलेखीकरण गरी आगामी आर्थिक वर्षका लागि सुधारका रणनीति तयार गर्नु ।
८. पारदर्शिता, उत्तरदायित्व तथा सुशासन अभिवृद्धि गर्नु ।
९. गाउँपालिका, प्रदेश तथा संघीय सरकारलाई आवश्यक तथ्याङ्क तथा विश्लेषण उपलब्ध गराउनु ।
१०. आगामी नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमाका लागि आधारभूत सन्दर्भ सामग्री तयार गर्नु ।

१.५ प्रतिवेदन तयार गर्ने विधि

यो प्रतिवेदन तथ्यपरक, वस्तुनिष्ठ तथा प्रमाणमा आधारित बनाउन विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त सूचना, तथ्याङ्क तथा प्रतिवेदनहरूको विश्लेषण गरिएको छ । प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा निम्न विधिहरू अवलम्बन गरिएको छ ।

(क) द्वितीय तथ्याङ्क (Secondary Data)

- आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
- वार्षिक बजेट तथा बजेट पुस्तिका
- शाखागत वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
- वडा कार्यालयहरूको प्रगति विवरण
- आर्थिक प्रशासन शाखाको वित्तीय विवरण

- सूचना प्रणाली (SuTRA, PAMS, HMIS, IEMIS आदि) बाट प्राप्त तथ्याङ्क
- गाउँ कार्यपालिकाका निर्णयहरू
- प्रचलित ऐन, नियम तथा कार्यविधिहरू

(ख) प्राथमिक सूचना (Primary Data)

- शाखागत वार्षिक समीक्षा बैठक
- विषयगत छलफल
- कार्यपालिका बैठक
- स्थलगत अनुगमन तथा निरीक्षण
- वडा कार्यालयबाट प्राप्त विवरण
- कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने शाखासँगको समन्वय

(ग) विश्लेषण विधि

प्रतिवेदन तयार गर्दा निम्न विश्लेषणात्मक विधिहरू प्रयोग गरिएको छ।

- भौतिक तथा वित्तीय प्रगति विश्लेषण
- तुलनात्मक विश्लेषण र विषयगत विश्लेषण
- क्षेत्रगत उपलब्धि विश्लेषण
- चुनौती तथा अवसर विश्लेषण

(घ) प्रतिवेदनको दायरा

यस प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष **२०८२/०८३** अवधि भित्र नौगाड गाउँपालिकाबाट सञ्चालित सबै प्रमुख नीति, कार्यक्रम, आयोजना, सेवा प्रवाह, वित्तीय व्यवस्थापन, शाखागत कार्यसम्पादन, सुशासन, सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास तथा अन्य प्रमुख गतिविधिहरू समेटिएका छन्। प्रतिवेदनमा आधारभूत तथ्याङ्कका रुपमा विगत आर्थिक वर्षका सम्पादित कार्य र तथ्याङ्क पनि लिइएका छन् । प्रतिवेदनमा प्रस्तुत तथ्याङ्कहरू सम्बन्धित शाखाहरूबाट प्राप्त आधिकारिक विवरण तथा वार्षिक समीक्षा सामग्रीमा आधारित छन्।

१.६ विधिः

वार्षिक समिक्षालाई प्रभावकारी बनाउन निम्न विधि अवलम्बन गरिएको छः–

- ❖ प्रगति प्रस्तुती र समुह छलफल
- ❖ अन्तरक्रिया र प्रश्नोत्तर
- ❖ सुझाव संकलन

१.७ सिमाः

आ.व. २०८२।०८३ मा नौगाड गाउँपालिकामा पालिका स्तरीय तथा वडा स्तरीय सञ्चालित आयोजना, कार्यक्रम, क्रियाकलाप वा योजनाहरूको वित्तिय तथा भौतिक प्रगति वार्षिक समिक्षा गोष्ठी तथा कार्यक्रममा प्रस्तुत प्रतिवेदनको आधारमा तयार गरिएको छ । पालिकाको विषयगत शाखाहरूले तयार पारेको आयोजना/कार्यक्रम/क्रियाकलाप/योजनाहरूको वित्तिय र भौत्तिक प्रगतिको आधारमा विश्लेषण तथा विवेचना गरिएको छ ।

अध्याय – २
गाउँपालिकाको परिचय

२.१ परिचयः

नेपालको संविधान, २०७२ बमोजिम राज्यको पुनःसंरचना पश्चात् स्थानीय शासनलाई जनउत्तरदायी, प्रभावकारी, पारदर्शी तथा नागरिकमैत्री बनाउन स्थानीय तहको स्थापना गरिएको हो। सोही क्रममा दार्चुला जिल्लाका साविकका इयरकोट, खार, सिप्टी र धुलिगडा गाउँ विकास समितिहरूलाई समायोजन गरी २०७३ साल फागुन २७ गते नौगाड गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो। हाल गाउँपालिकामा ६ वटा वडा रहेका छन्। गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १८०.२७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। नीति तथा कार्यक्रम पुस्तिकामा गाउँपालिकाको प्रशासनिक परिचय, स्थापना तथा संरचनाबारे यही विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

नौगाड गाउँपालिका सुदूरपश्चिम प्रदेशको उत्तरी पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित दुर्गम स्थानीय तह हो। यसको पूर्वमा मार्मा र अपिहिमाल गाउँपालिका, पश्चिममा महाकाली नगरपालिका तथा दुहुँ गाउँपालिका, उत्तरमा दुहुँ र व्याँस गाउँपालिका तथा दक्षिणमा शैल्यशिखर नगरपालिका रहेका छन्।

२.२ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

नौगाड क्षेत्र ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक दृष्टिले महत्वपूर्ण क्षेत्र हो। साविकका चार गाउँ विकास समितिलाई समायोजन गरी स्थापना भएको यस गाउँपालिकाले स्थानीय स्वायत्त शासनलाई संस्थागत गर्दै शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पूर्वाधार, सामाजिक विकास तथा सुशासनका क्षेत्रमा क्रमिक सुधार गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रमले दिगो स्थानीय विकास, सुशासन, वित्तीय अनुशासन र नागरिकमुखी सेवा प्रवाहलाई प्रमुख प्राथमिकता दिएको उल्लेख छ।

२.३ भौगोलिक अवस्था

नौगाड गाउँपालिका पहाडी भू–भागमा अवस्थित भएकाले अधिकांश बस्तीहरू भिरालो तथा दुर्गम क्षेत्रमा रहेका छन्। वर्षायाममा पहिरो, सडक अवरोध तथा प्राकृतिक विपद्का कारण सेवा प्रवाह र विकास निर्माणमा चुनौती उत्पन्न हुने गर्दछ। यद्यपि नदी, वन, जैविक विविधता, जडीबुटी तथा कृषि उत्पादनका दृष्टिले यो क्षेत्र सम्भावनायुक्त मानिन्छ।

२.४ प्रशासनिक संरचना

नौगाड गाउँपालिकामा ६ वटा वडा रहेका छन्।

वडा नं.	वडा कार्यालय
वडा नं. १	इयरकोट
वडा नं. २	सुण्डमुण्ड
वडा नं. ३	खार
वडा नं. ४	सिप्टी
वडा नं. ५	सिरबगड
वडा नं. ६	धुलिगडा

२.५ जनसांख्यिक अवस्था

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिकाको कुल घरधुरी संख्या २,९७५ रहेको छ भने कुल जनसंख्या १५,५२८ रहेको छ, जसमा महिला संख्या ५१.७० प्रतिशत र पुरूषको संख्या ४८.३० प्रतिशत रहेको छ । यसका साथै यस गाउँपालिकामा औसत घरको आकार ५.२२ छ । कुल जनसंख्या मध्ये

काम गर्ने उमेरको जनसंख्या (१५–६४ वर्ष ४९.७५% आश्रित जनसंख्या (१५ वर्षमुनिका बालबालिका र ६५ वर्षभन्दा माथिका वृद्ध) ५०.२५% छ । पूर्ण रूपमा साक्षर जनसंख्या ७२९१ जना छन् । विद्यालय जाने उमेर समुहको जनसंख्या मध्ये (५–२५ वर्ष), २,७२१ पुरूष र २,६०६ विद्यालयमा भर्ना भएका छन् । यस गाउँपालिकाको समष्टिगत र वडागत जनसंख्या विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका 1 समष्टिगत घरसंख्या तथा जनसंख्या विवरण

घरधुरी संख्या	कुल जनसंख्या	महिला	पुरूष	औसत परिवारको आकार	लैङ्गिक अनुपात
२,९७५	१५,५२८	८,०३०	७,४९८	५.२२	९३.३७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

तालिका 2 वडागत घर तथा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			परिवारको आकार	लैङ्गिक अनुपात
		जम्मा	महिला	पुरूष		
१	४४६	२३०६	१२११	१०९५	५.१७	९०.४२
२	४७५	२५६३	१३३२	१२३१	५.४०	९२.४२
३	४५६	२२३२	११४१	१०९१	४.८९	९५.६२
४	६२८	३१९७	१७१७	१४८०	५.०९	८६.२०
५	३२४	१६४२	८४७	७९५	५.०७	९३.८६
६	६४६	३५८८	१७८२	१८०६	५.५५	१०१.३५
जम्मा	२,९७५	१५,५२८	८०३०	७४९८	५.२२	९३.३७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.६ प्राकृतिक स्रोत तथा सम्भावना र सास्कृतिक सम्पदा

जैविक विविधताका दृष्टिकोणले यस क्षेत्रमा स्तनधारी वन्यजन्तुहरूका साथसाथै विभिन्न प्रजातिका घस्रिने जीवजन्तुहरू, चराचुरूङ्गीहरू प्रशस्त संख्यामा पाइन्छन् । यसका साथै महत्वपूर्ण वनस्पतिहरू (सल्ला, गुराँस आदि) लगायत मूल्यवान जडीबुटीहरू समेत पाईन्छन् । यस गाउँपालिकाको वन क्षेत्रमा गैरकाष्ठ वन पैदावार, खासगरी जडीबुटी र सुगन्धित विरूवाहरू प्रर्याप्त मात्रामा पाइन्छन् । यहाँका जंगलमा दुर्लभ, बहुमूल्य तथा महत्वपूर्ण जडीबुटीहरू टिमुर, चिराइतो, पाखनवेद, दालचिनी, काउलो बोक्रा, सतुवा, जटामसी, तितेपाती, रिठा, कट्की आदि पाइन्छन् । यस प्रकारको बहमूल्य जडीबुटीहरूलाई सामुदायिक वन, कबुलियती वन र सार्वजनिक तथा निजी वन क्षेत्रहरूमा व्यावसायिक रूपमा खेती गरी गैरकाष्ठ वन पैदावारमा आधारित उद्यमहरू स्थानीयस्तरमा संञ्चालन गर्न सकेमा स्थानीय जनताको जीविकोपार्जनमा पनि टेवा पुग्न सक्ने देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा भौगोलिक विविधता पाइन्छ । अधिकांश भाग भिरालोपन, विविध प्रकारको वन क्षेत्र, घाँसेमैदान र पानीको स्रोतहरूले भरिपूर्ण रहेको छ । यही विषमताले गर्दा यस क्षेत्रमा स्तनधारी वन्यजन्तुहरूका साथसाथै विभिन्न प्रजातिका घस्रिने जीवजन्तुहरू पनि पाइन्छन् । यस क्षेत्रमा पाइने मुख्य जीवजन्तु मृग, रतुवा, थार, चितुवा, स्याल, बदेंल, भालु, बादर, जरायो, पाटे बाघ, दुम्सी लगायत रहेका छन् । चराचुरूङ्गीहरूमा डाँफे कालिज, ढुँकुर, न्याउली, कोइली, काग, सारस, सुगा, च्याकुरो, प्याउरो आदि प्रशस्त मात्रामा पाइन्छन् ।

खसआर्य समुदायको बाहुल्य रहेको यस क्षेत्रको परामपरागत भेषभुषा, रितीरिवाज र लोकसंस्कृति पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि उपयोगी छन् । सडक सञ्जाल, विद्युत, सरंचना र सञ्चारको अलावा पर्यटन पूर्वाधारको विकास भएमा धार्मिक, कृषि, वनमा आधारित ग्रामीण पर्यटन विकास मार्फत समग्र गाउँपालिकाको विकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा विभिन्न धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरू पनि रहेका छन् ।

गाउँपालिकाको सबैभन्दा अग्लो स्थानमा रहेको सिद्धको टोपी पनि एक हो । यस्तै दार्चुला जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल छिपुलथान, लगायत थुप्रै धार्मिक तथा पर्यटकीय ठाउँहरू पनि यस गाउँपालिका भित्र रहेका छन् । भौगोलिक हिसाबले विकट रहे पनि नौगाड गाउँपालिका प्राकृतिक रूपमा एकदमै सुन्दर र रमणीय ठाउँ रहेको छ । यहाँको प्राकृतिक सुन्दरता पर्यटकहरूलाई स्वागत गर्न प्रतिक्षारत छ तर आवश्यक पूर्वाधार र प्रचारप्रसारको कमीले हालसम्म पर्यटक भने उल्लेखनीय रूपमा आएको पाइदैन । यहाँको मौलिक संस्कृति र विभिन्न नाचगानहरू जस्तैः देउडा र छलिया नृत्य तथा जीवनपद्धति पनि पर्यटनका लागि आकर्षक हुन सक्छन् ।

२.७ राजस्व स्रोत तथा अवस्था

गाउँपालिकाको आयका प्रमुख स्रोतहरू:

- संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान
- प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान
- राजस्व बाँडफाँड
- आन्तरिक राजस्व
- विशेष तथा समपूरक अनुदान

२.८ विकासका प्रमुख क्षेत्र

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाले विशेष प्राथमिकताका साथ कार्य गरेका क्षेत्रहरू:

- आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सुदृढीकरण
- कृषि आधुनिकीकरण
- सडक तथा पूर्वाधार विकास
- सूचना प्रविधि विस्तार
- महिला तथा बालबालिका सशक्तीकरण
- उद्योग तथा स्वरोजगार
- विपद् व्यवस्थापन
- सुशासन तथा सेवा प्रवाह

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट कार्यान्वयनको समग्र समीक्षा

३.१ पृष्ठभूमि

नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, दिगो विकास लक्ष्य (SDGs), पन्ध्रौं योजना, सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम तथा गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजनालाई आधार मानी गाउँसभाबाट स्वीकृत गरिएको थियो। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमले सुशासन, आर्थिक समृद्धि, सामाजिक न्याय तथा दिगो विकासलाई मुख्य उद्देश्यका रूपमा अघि सारेको छ।

३.२ नीति तथा कार्यक्रमका प्रमुख उद्देश्य

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का नीति तथा कार्यक्रमले निम्न उद्देश्यहरूलाई प्राथमिकतामा राखेको थियो।

- गुणस्तरीय सेवा प्रवाह सुनिश्चित गर्ने।
- कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार गर्ने।
- शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने।
- स्थानीय पूर्वाधार विकासलाई तीव्रता दिने।
- सूचना प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाह विस्तार गर्ने।
- सामाजिक सुरक्षा तथा समावेशी विकासलाई प्रभावकारी बनाउने।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूल विकासलाई संस्थागत गर्ने।
- सुशासन, पारदर्शिता तथा वित्तीय अनुशासन कायम गर्ने।

३.३ नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाले स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमअनुसार अधिकांश योजनाहरू कार्यान्वयन गरेको छ। विषयगत शाखाहरू, वडा कार्यालयहरू तथा संघीय र प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रममार्फत कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, पूर्वाधार, सामाजिक विकास, उद्योग, सूचना प्रविधि तथा विपद् व्यवस्थापनका क्षेत्रमा उल्लेखनीय प्रगति हासिल भएको देखिन्छ। वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट पुस्तिकामा पालिका, वडा तथा विषयगत शाखाअनुसार कार्यक्रम र बजेट विनियोजन गरिएको विवरण समावेश छ।

३.४ क्षेत्रगत कार्यान्वयनको समीक्षा

(क) आर्थिक विकास

आर्थिक विकास अन्तर्गत कृषि, पशुपन्छी, उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन, रोजगार तथा सहकारीसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन्।

मुख्य उपलब्धिहरू:

- कृषि यन्त्र उपकरण वितरण।
- मिनी टिलर वितरण।
- मल्टिक्रप थ्रेसर वितरण।
- एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम।
- किसान तालिम।
- लघुउद्यम विकास कार्यक्रम।
- व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण र स्वरोजगार प्रवर्द्धन।

(ख) सामाजिक विकास

यस क्षेत्रमा स्वास्थ्य, शिक्षा, महिला तथा बालबालिका, सामाजिक सुरक्षा, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् ।

मुख्य उपलब्धिहरू:

- स्वास्थ्य सेवा विस्तार ।
- आधारभूत अस्पताल सुदृढीकरण ।
- नौगाड आधारभूत अस्पतालमा HMIS कार्यान्वयन ।
- विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम ।
- महिला हिंसा विरुद्ध अभियान ।
- बाल विवाह न्यूनीकरण कार्यक्रम ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता EFT मार्फत वितरण ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाइन प्रणालीको विस्तार ।

(ग) पूर्वाधार विकास

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सडक, विद्यालय भवन, स्वास्थ्य भवन, मन्दिर, खानेपानी, सिंचाइ तथा अन्य सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माणलाई प्राथमिकता दिइएको थियो ।

प्रमुख उपलब्धिहरू:

- सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति ।
- विद्यालय भवन निर्माण ।
- स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार विकास ।
- मन्दिर निर्माण तथा संरक्षण ।
- सार्वजनिक भवन निर्माण ।
- सडक मर्मत तथा पहिरो व्यवस्थापन ।

(घ) सुशासन तथा सेवा प्रवाह

गाउँपालिकाले सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई विस्तार गर्दै सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाएको छ ।

प्रमुख उपलब्धिहरू:

- वेबसाइट नियमित अद्यावधिक ।
- डिजिटल नागरिक वडापत्र ।
- टोल–फ्री सेवा सञ्चालन ।
- ई–हाजिरी प्रणाली ।
- फाइबर इन्टरनेट विस्तार ।
- SuTRA, PAMS, IEMIS, HMIS लगायतका प्रणालीको प्रयोग ।
- विभिन्न स्थानीय ऐन तथा कार्यविधि जारी ।

(ङ) विपद् व्यवस्थापन

मनसुनजन्य विपद् तथा प्राकृतिक जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका छन् ।

मुख्य उपलब्धिहरू:

- विपद् व्यवस्थापन समिति सक्रिय सञ्चालन ।
- विपद् पूर्वतयारी तालिम र विद्यालय तथा समुदायमा Mock Drill ।
- राहत सामग्री व्यवस्थापन र खोज तथा उद्धार सामग्री व्यवस्थापन ।
- विपद् सूचना प्रवाह प्रणाली सुदृढीकरण ।

३.५ कार्यान्वयनका प्रमुख उपलब्धिहरू

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा हासिल भएका उल्लेखनीय उपलब्धिहरू:

- कृषि यन्त्रीकरणमा उल्लेखनीय प्रगति ।
- स्वास्थ्य सेवा तथा अस्पताल व्यवस्थापन सुदृढीकरण ।
- सामाजिक सुरक्षा प्रणाली पूर्ण रूपमा विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन ।
- सूचना प्रविधिमा आधारित सेवा विस्तार ।
- सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माणमा प्रगति ।
- विपद् व्यवस्थापन प्रणाली सुदृढीकरण ।
- महिला तथा बालबालिका सशक्तीकरण कार्यक्रम प्रभावकारी सञ्चालन ।
- उद्योग तथा स्वरोजगार प्रवर्द्धनका कार्यक्रम विस्तार ।

३.६ कार्यान्वयनका क्रममा देखिएका चुनौती

- दुर्गम भौगोलिक अवस्था ।
- वर्षायाममा सडक अवरुद्ध हुने समस्या ।
- सीमित आन्तरिक स्रोत ।
- दक्ष प्राविधिक जनशक्तिको अभाव ।
- निर्माण सामग्री ढुवानीमा कठिनाइ ।
- विपद्का कारण केही आयोजना प्रभावित हुनु ।
- समयमै निकासा तथा कार्यसम्पादनमा मौसमजन्य प्रभाव । यी चुनौतीहरू शाखागत प्रतिवेदनहरूमा पनि उल्लेख गरिएका

अध्याय – ४
आर्थिक तथा वित्तीय समीक्षा

४.१ परिचय

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा प्रचलित आर्थिक प्रशासनसम्बन्धी कानुनबमोजिम स्थानीय तहले प्राप्त स्रोत–साधनको मितव्ययी, पारदर्शी र परिणाममुखी परिचालन गर्नु आवश्यक हुन्छ। आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा नौगाड गाउँपालिकाले संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान, राजस्व बाँडफाँड तथा आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त आयलाई स्वीकृत नीति, कार्यक्रम तथा बजेटअनुसार परिचालन गरेको छ। आर्थिक प्रशासन शाखाले वार्षिक आय–व्ययको समीक्षा गरी वित्तीय अनुशासन तथा स्रोत परिचालनको अवस्था प्रस्तुत गरेको छ।

४.२ आयका प्रमुख स्रोत

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाको आय मुख्यतः निम्न स्रोतबाट प्राप्त भएको छ।

- संघीय सरकार
    - वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, विशेष अनुदान र समपूरक अनुदान
- प्रदेश सरकार
    - वित्तीय समानीकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, विशेष अनुदान र समपूरक अनुदान
- राजस्व बाँडफाँड
    - सवारी साधन कर र मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT) बाँडफाँड
    - अन्तःशुल्क र रोयल्टी तथा घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर
- आन्तरिक आय
    - सेवा शुल्क र दस्तुर
    - व्यवसाय दर्ता र सम्पत्ति तथा अन्य स्थानीय कर

४.३ बजेट कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँसभाबाट स्वीकृत बजेटका आधारमा चालु तथा पुँजीगत कार्यक्रम सञ्चालन गरियो। बजेट कार्यान्वयनका क्रममा शाखागत कार्यक्रम, वडा कार्यालयमार्फत सञ्चालित योजना तथा संघ/प्रदेशबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइएका छन्।

बजेट कार्यान्वयनका प्रमुख विशेषताहरू:

- संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानको उपयोग
- विषयगत शाखामार्फत कार्यक्रम सञ्चालन
- विकास निर्माणमा पुँजीगत खर्चको परिचालन
- सामाजिक सुरक्षा, स्वास्थ्य, कृषि तथा पूर्वाधारमा प्राथमिकता

४.४ वित्तीय अनुशासन

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा वित्तीय अनुशासन कायम गर्न निम्न अभ्यासहरू अपनाइएका छन्।

- स्वीकृत बजेटको सीमाभित्र खर्च
- विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली (EFT) को प्रयोग र SuTRA मार्फत लेखा प्रणाली प्रभावकारी सञ्चालन
- PAMS प्रणाली प्रयोग गरी सम्पत्ति व्यवस्थापन
- नियमित आन्तरिक नियन्त्रण
- सार्वजनिक खरिद प्रक्रियाको पालना
- मासिक तथा चौमासिक वित्तीय प्रतिवेदन तयार

सूचना प्रविधि तथा आर्थिक प्रशासन शाखाका प्रतिवेदनमा यी प्रणालीहरूको प्रयोग उल्लेख गरिएको छ ।

४.५ राजस्व व्यवस्थापन

गाउँपालिकाले आन्तरिक राजस्व वृद्धिका लागि विभिन्न सुधारात्मक प्रयासहरू गरेको छ ।

- व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण
- सेवा शुल्क तथा दस्तुर सङ्कलन
- डिजिटल प्रणालीमार्फत राजस्व अभिलेखीकरण
- करदाताको अभिलेख अद्यावधिक
- राजस्व चुहावट नियन्त्रण

४.६ आर्थिक प्रशासन शाखाबाट भएका प्रमुख उपलब्धिहरू

- वार्षिक बजेट समयमै कार्यान्वयन
- संघ तथा प्रदेशबाट प्राप्त अनुदानको व्यवस्थापन
- विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीको प्रभावकारी प्रयोग
- नियमित वित्तीय प्रतिवेदन तयार
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढीकरण
- बजेट अनुशासन कायम
- लेखा प्रणालीलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउने कार्य

४.७ वित्तीय व्यवस्थापनमा देखिएका चुनौती

- दुर्गम भौगोलिक अवस्थाका कारण योजना कार्यान्वयनमा ढिलाइ
- वर्षायाममा सडक अवरुद्ध हुँदा सामग्री ढुवानीमा कठिनाइ
- सीमित आन्तरिक आय
- दक्ष प्राविधिक जनशक्तिको अभाव
- केही कार्यक्रमको निकासा तथा कार्यान्वयन समयबीच समन्वय चुनौती

४.८ आगामी आर्थिक वर्षका सुधारका क्षेत्र

- आन्तरिक राजस्वको दायरा विस्तार
- डिजिटल राजस्व प्रणाली थप सुदृढ बनाउने
- खर्चको गुणस्तर अभिवृद्धि
- योजना कार्यान्वयनको समयपालना
- बेरुजु न्यूनीकरण
- वित्तीय पारदर्शिता तथा सार्वजनिक जवाफदेहिता थप सुदृढ बनाउने

अध्याय – ५

विषयगत शाखाको प्रगति तथा समीक्षा

५.१ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ वार्षिक प्रगति तथा उपलब्धिको स्थितिः

यस आ.व. २०८२।०८३ मा पालिका तथा वडा स्तरबाट सञ्चालन भएका भौतिक क्रियाकलाप र वित्तिय लगानीको प्रतिफलको रूपमा प्राप्त सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र संस्थागत क्षमता विकासमा भएको प्रगतिलाई यस प्रतिवेदनमा समेटने प्रयास गरिएको छ । यसका अतिरिक्त अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएको वार्षिक समिक्षा गोष्ठी तथा कार्यक्रममा भएका छलफलमा आधारित अनुकरणिय कार्य र पहिचान गरिएका सम्भाव्यताहरू यस प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ । समग्र रूपमा आ.व. २०८२।०८३ मा भएका प्रगतिको स्थिति देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छः

५.२ आर्थिक वर्षको २०८२।०८३ आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी प्रगति तथा उपलब्धिः

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन र अन्य प्रचलित कानुनको अधिनमा रही स्थानीय संचितकोष संचालनमा रहेको हुन्छ । मुख्यतया संघ तथा प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारलाइ समानिकरण अनुदान,शसर्त अनुदान, विषेश अनुदान , समपुरक अनुदान, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम र पालिकाकै आन्तरिक स्रोतको रकमनै पालिकाको संचित कोषमा आम्दानी हुने गर्दछ । सो रकम बजेट बनी सभाबाट स्वीकृति भइ योजना तथा कार्यक्रम मार्फत कार्यान्वयनमा जान्छ ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ अनुसार प्रत्येक आ.व. को साल तमामी पश्चात योजना तथा कार्यक्रमको समग्र आय व्यय वार्षिक समिक्षा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । सोहि अनुरूप आज हामि आ.व. २०८२।०८३ मा सम्पन्न गरेका आयोजना, योजना तथा कार्यक्रमहरूको समग्र आय व्यय समिक्षा तथा मूल्यांकन गर्नुपर्ने अवस्थामा छौ । यस समिक्षा प्रतिवेदनले नौगाड गाउँपालिकाको संचितकोषको समग्र आय व्यय स्थितिलाई थप प्रष्ट्याउने छ । नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को आय तथा व्यय सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

(क) आ.व. २०८२।०८३ मा संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान अनुमान र वास्तविक प्राप्ति रकम

बजेटको स्रोत/तह	प्राप्तिको स्रोत	अनुमानित आय	आम्दानी रकम	खर्च	फिर्ता गरिएको रकम	बैङ्क मौज्दात रकम
संघिय सरकार	समानिकरण अनुदान	१०,४१,०००००	९,५१,९९४५०	९,३८,२७,६२९	०	१३,७१,८२१
	शसर्त अनुदान	१७,०८,३०,०००	१७,०२,३०,०००	१६,०२,१८,०९५	१,००,११,९०५	०
	विषेश अनुदान	४,१०,००,०००	२,७२,३९,७४६	२,७१,५१,२७१	८८,४७५	०
	समपुरक अनुदान	५२,००,०००	४२,५१,९९७	४१,९९,७९९	५२,१९८	०
प्रदेश सरकार	समानिकरण अनुदान	९७,७०,०००	९३,८१,१५४	८७,५८,१३१	०	६,२३,०२३
	शसर्त अनुदान	५०,००,०००	५०,००,०००	४९,२२,१०२	७७,८९८	०
	विषेश अनुदान	७५,००,०००	७४,४२,४४९	७४,२९,९३७	१२,५१२	०
	समपुरक अनुदान	८५,००,०००	७८,१६,१९१	७७,२२,९५८	९३,२३३	०
राजश्व बाडफाँड	सवारी साधन कर (प्रदेश सरकार)	२३,७९,०००	१७,२२,३७५	१६,२१,५७२	०	१,००,८०३
	मु.अ.कर , अन्तशुल्क, रोयल्टि, घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर (संघिय सरकार)	९,१५,३६,०२४	९,१७,८०,९०५	९,०१,४३,५६४	०	१६,३७,३४१

बजेटको स्रोत/तह	प्राप्तिको स्रोत	अनुमानित आय	आम्दानी रकम	खर्च	फिर्ता गरिएको रकम	बैङ्क मौज्दात रकम
आन्तरिक राजश्व	नगद मौज्दात र यो सालको आन्तरिक आम्दानी	७५,००,९७६	८१,३२,३९३	६४,०३,७८३	०	१७,२८,६१०
	कूल जम्मा रकम	४५,३३,१६,०००	४२,८१,९६,६६१	४१,२३,९८,८४१	१,०३,३६,२२१	५४,६१,५९८
नोटः आन्तरिक राजश्व तर्फ नगद मैज्दात अनुमान २५००९७६ मा आम्दानी २८,८०,४११ र आन्तरिक स्रोतमा अनुमान ५०,००,००० मा आम्दानी रु ५२,५१,९८२ रहेको						

(ख) **पालिको आर्थिक वर्ष २०८२।८३ को अनुमान तथा संशोधित अनुमान र वास्तविक प्राप्त भएको अनुदान रकम**

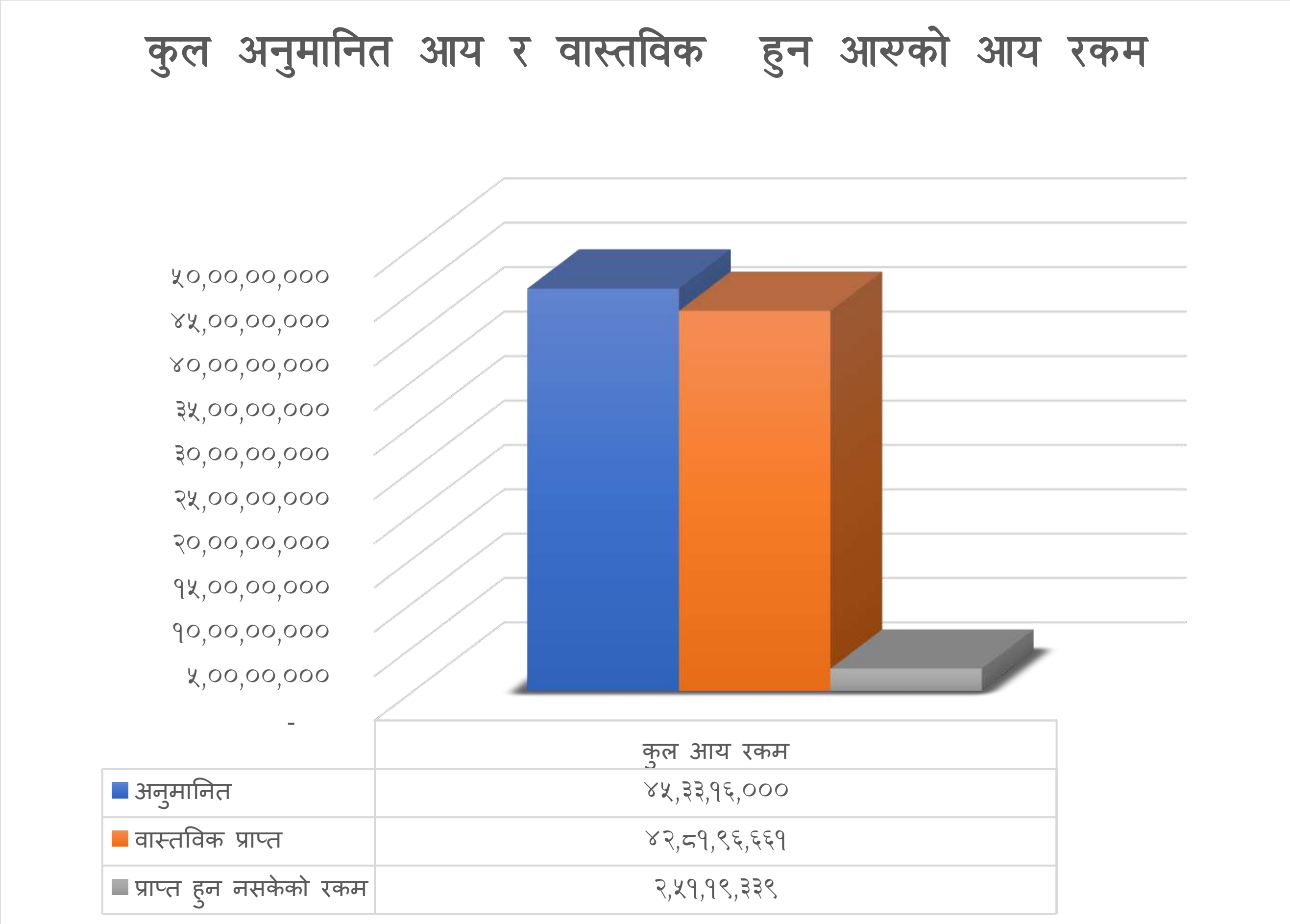

(ग) समग्र गाउँपालिकाको चालु, पुँजीगत बजेट विनियोजन र बजेट खर्च देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिन्छ ।

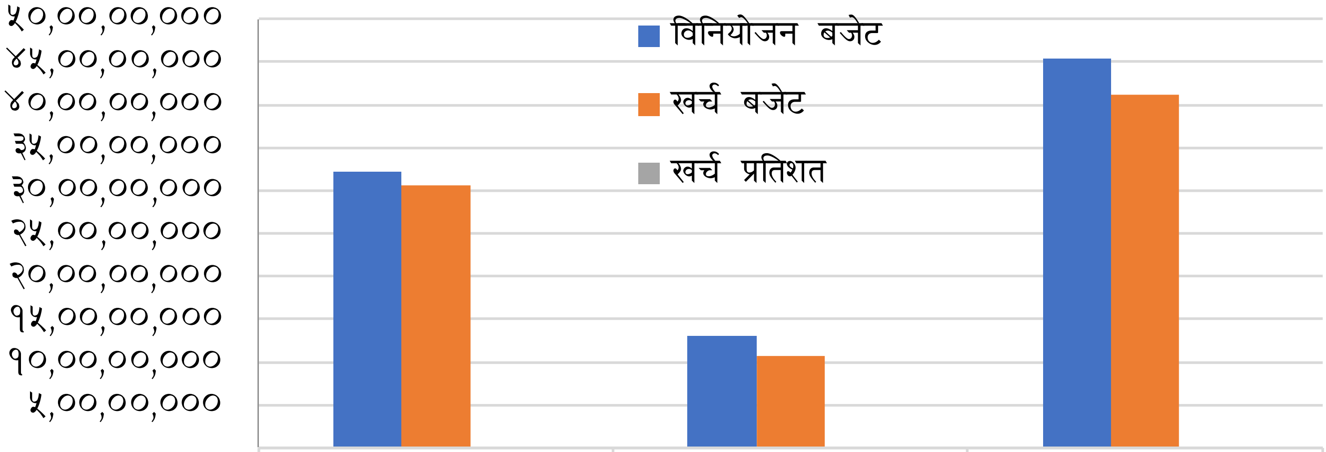

	चालु	पुँजीगत	कुल बजेट
विनियोजन बजेट	३२,२२,९२,५५०	१३,१०,२३,४५०	४५,३३,१६,०००
खर्च बजेट	३०,५७,१२,४७७	१०,६६,८६,३६४	४१,२३,९८,८४१
खर्च प्रतिशत	९४.८५	८१.४२	९०.९७

(घ) आर्थिक वर्ष २०८२ । ०८३ सम्मको **गाउँ कार्यपालिकाको कोष खाताहरूको विवरणः**

क्र.स	**कोष हिसाबको नाम**	**शुरु मौज्दात**	**प्राप्त**	**भुक्तानी**	**बाँकी रकम**
१	स्थानीय तह धरौटी खाता	४८,९०,६६७	२६,५१,६००	१९,१२,५४७	५६,२९,७२०
२	विविध खर्च खाता	६८,८०,४१	२,५८,७४,४९५	२,६२,७५,६३२	२,८६,९०४
३	स्थानीय विविध कोष खाता	१४,९१,३६३	३७,८६,८३४	४७,७५,५५५	५,०२,६४२
४	स्थानीय प्रकोप व्यवस्थापन कोष खाता	४३,१७०	१६,००,०००	१४,५३,३००	१,८९,८७०
	जम्मा रकम	७१,१३,२४१	३,३९,१२,९२९	३,४४,१७,०३४	६६,०९,१३६

(ङ) **पालिकाको पछिल्लो ३ आर्थिक वर्षको चालु र पुँजीगत बजेटको अवस्थाः**

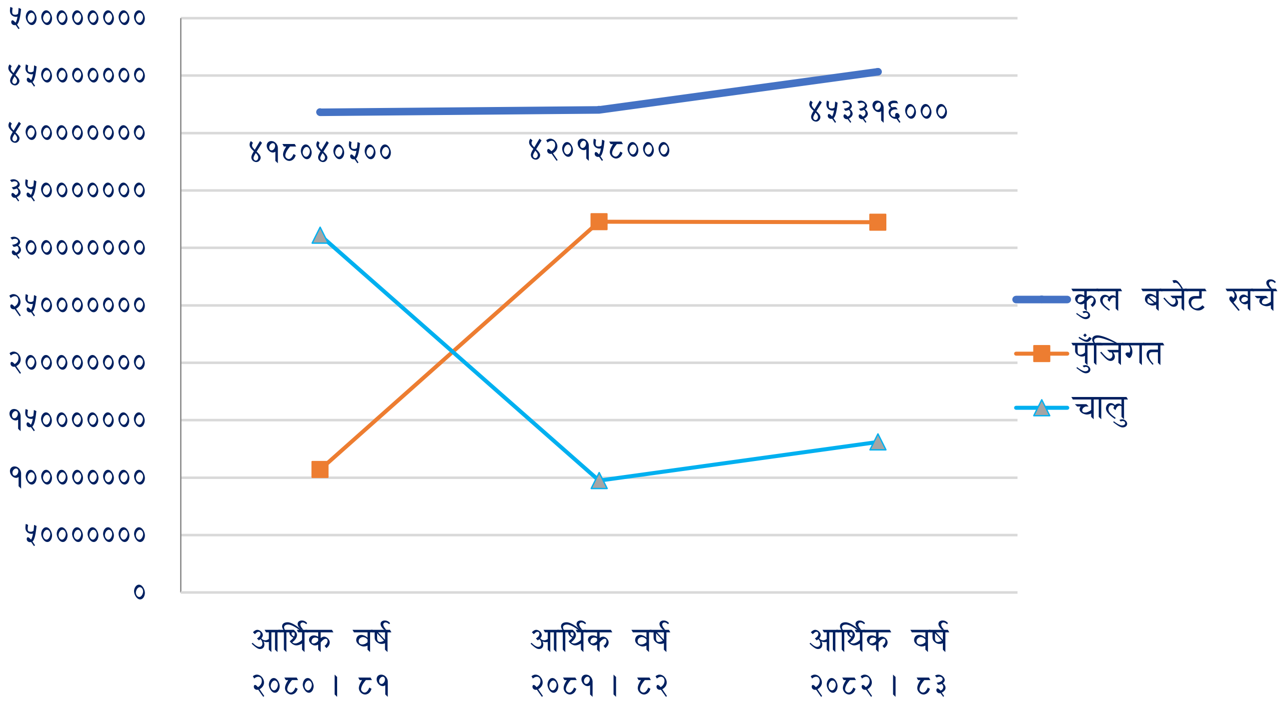

(छ) नौगाड गाउँपालिकाको पछिल्लो ३ आर्थिक वर्षको बेरुजूको अवस्था

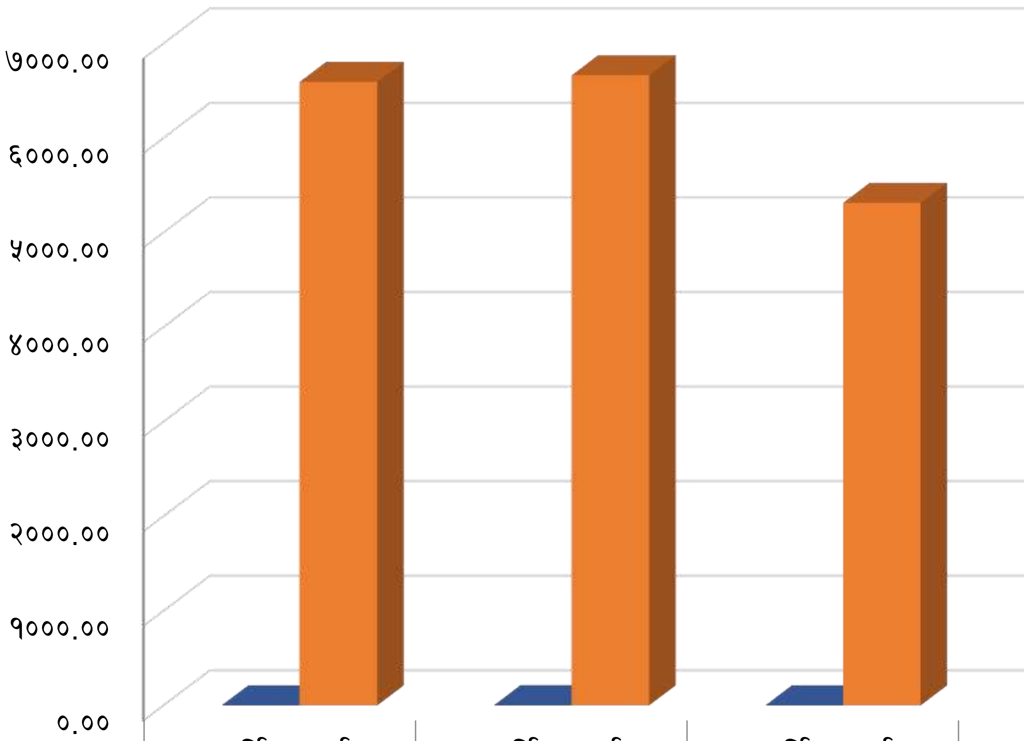

	आर्थिक वर्ष २०७९।८०	आर्थिक वर्ष २०८०।८१	आर्थिक वर्ष २०८१।८२
बेरुजु प्रतिशत %	०.६४	०.८२	०.६५
बेरुजु रकम (हजारमा)	६५९३	६६६३	५३१३

(ज) नौगाड गाउँपालिकाको पछिल्लो आर्थिक वर्ष २२०८२।०८३ को बेरुजूको अवस्था

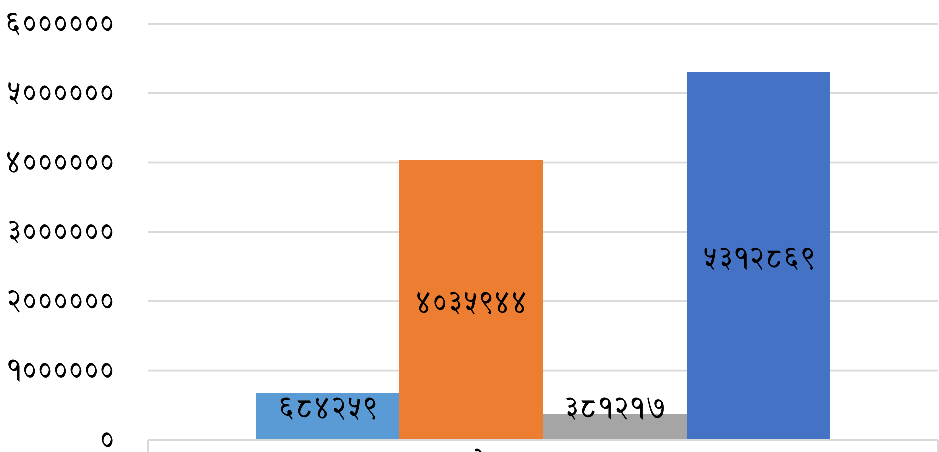

	बेरुजु रकम
नियमित गर्नु पर्ने	६८४२५९
असुलउपर गर्नु पर्ने	४०३५९४४
प्रमाण कागजात पेश गर्नु पर्ने	३८१२१७
जम्मा	५३१२८६९

५.३ कृषि, खाद्य सुरक्षा र सिंचाइ क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा पालिका कृषि विकासको क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा मुख्य उपलब्धिहरू देहाय अनुसार रहेको छ ।

- कृषि यन्त्र उपकरण वितरण कार्यक्रम सफलतापूर्वक सञ्चालन गरी ३६ वटा मिनी टिलर, ३७ वटा मल्टिक्रप थ्रेसर, १७ वटा कम्बाइन मिल, १९ वटा मकै छोडाउने विद्युतीय यन्त्र, १ वटा कुखुराको दाना बनाउने मेसिन, ६ वटा घाँस टुक्र्याउने मेसिन, १ वटा तेल पेल्ने मेसिन, ९ वटा बताउने पंखा लगायत गरी १२६ वटा विभिन्न कृषि उपकरणहरू अगुवा कृषक र कृषक समुहलाई वितरण गरिएको छ ।
- नौगाड गाउँपालिका वडा नं ५ का ३४ घरका १४७ जना जनसंख्या र २.५ हेक्टर खेतियोग्य जमिन सिंचित हुने गरी सेलावगड , चिउरिवगड पाईप सिचाइ योजना निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको ।
- विपन्न एकल महिला हरूलाई निशुल्क कुखुरा चल्ला १० जनालाई १२/१२ चल्लाको दरले वितरण गरी व्यवसायिक कुखुरा पालनमा सहयोग तथा जिविकोपार्जमा ठुलो सहयोग पुगेको छ ।
- पशु वस्तुमा छाला सम्बन्धी रोग तथा परजीवीबाट बच्न र उक्त व्यवस्थित पशु बाट संकलित गहुतको प्रयोग गरी तरकारी उत्पादनमा टेवा पुर्याउन यस कार्यक्रमले प्रत्यक्ष सहयोग गर्ने देखिन्छ ।
- भेडाबाख्राहरूमा लाग्ने बाह्य परजिवी जुम्रा उपान्यो किन्ना लगायका हानीकारक परजिवी नियन्त्रण गरी पशु जन्य उत्पादनमा वृद्धि तथा सुधार ल्याउन सहयोग पुगेको छ ।
- कुकुरहरूमा रेविज विरूद्धको खोप लगाइएको हुँदा हाल सम्म उक्त कुकुरहरूमा रेविज रोग नदेखिएको हुदा महामारी बाट बच्न यस कार्यक्रमले ठुलो सहयोग गरेको छ ।
- नौगाड गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका पालन गरिएका पशुपन्छि गाइ भैसी भेडा बाख्रा कुकुर तथा कुखुरा लगायत का अन्य पशुपन्छिहरूमा देखिएका सामान्य तथा महामारी रोग नियन्त्रका लागी पशु सेवा प्राविधिकहरू फिल्डमा गइ निशुल्क उपचार गरिएको छ जसले गर्दा पशुपन्छिमा देखिने समस्या कम भई उत्पादनमा वृद्धिमा सहज भएको छ ।
- बेमौसमी तथा मौसमी तरकारी खेती गर्ने कृषकलाई समयमै तरकारीको उन्नत बीउ उपलब्ध गराइ आय आर्जनमा टेवा पुऱ्याउने गरी कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- स्याउ खेती बगैंचा व्यवस्थापन, उत्पादन प्रविधि तथा रोग कीरा व्यवस्थापन प्रविधी सम्बन्धी कृषकहरूलाई प्रयोगात्मक ज्ञान सिप प्रदान गरिएको छ ।
- कृषकहरूले उन्नत जातको गुणस्तरीय बिउँ उत्पादन पहुँच तथा वृद्धि गरेको र उक्त बीउलाई व्यवस्थित तरिकाले भण्डारण गर्न बीउ भण्डारण गृह स्थापना भएको छ, जसको कारण आलु बीउ भण्डारण तथा आपूर्तिमा सहज भई आलु उत्पादनमा बृद्धि आई कृषकको जीविकोपार्जनमा सुधारको अवस्था आएको छ ।
- एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम अन्तर्गत ६ वटै वडामा उत्पादन हुने प्रमुख बालीको पकेट क्षेत्र स्थापना तथा विस्तार कार्य गरिएको छ ।
- कृषि ज्ञान केन्द्र र नौगाड गाउँपालिकाको सहकार्यमा जलवायुमैत्री कृषि गाउँ कार्यक्रम नौगाड–५ बसर र नौगाड-२ दल्लेखमा सञ्चालन गरिएको छ ।
- निर्माण सम्पन्न १२ जना कृषकहरुले १.४४ हेक्टर क्षेत्रमा थोपा सिचाइ मार्फत व्यवसायी रुपमा वेमौषमी र मौषमी तरकारी खेति तर्फ उन्मुख रहेका ।
- १ वटा भर्मि मल व्यवस्थापन योजना मार्फत नौगाड गाउँपालिका वडा नं ५ का १४ घरधुरीमा गड्यौला मल स्थापना कार्य शुरुवात भएको ।

५.४ पशुपंक्षी विकास क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ व्यावसायिक रुपमा बाख्रा गर्ने कृषकहरुलाई समेटि नौगाड–६ शिखर बाख्रा स्रोत केन्द्र स्थापना गरिएको छ ।
- ❖ पालिकामा आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ देखि कृत्रिम पशु गर्भाधान कार्य सुचारु गरिएको छ ।
- ❖ पिपिआर, रेबिज सुई लगायत अन्य आकस्मिक खोप सेवा सञ्चालन तथा सम्पन्न ।
- ❖ व्यावसायिक भैसी पालन गरिरहेका कृषकहरुलाई खोर गोठ सुधार कार्यक्रम लागु गरिएको छ ।

५.५ पर्यटन तथा संस्कृति क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा नौगाड गाउँपालिका वडा नं २ मा रहेको छिपुलथान बहुउद्देश्यीय उद्यान सञ्चालन आई जिल्ला भित्र र बाहिरका आन्तरिक पर्यटकहरूका लागि पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा स्थापना भएको ।
- ❖ छिपुलथान बहुउद्देश्यीय उद्यान नौगाड–२ मा पदमार्ग पहुँच सुनिश्चित गर्न तल्ला सुन्डमुन्ड देखि छिपुलथान विविधता पार्क सम्म पर्यटकिय पदमार्ग आयोजना अन्तर्गत रुण्डै ४५० मिटर पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

५.६ उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय प्रवर्द्धनको क्षेत्रमा भएका मुख्य कार्यहरू देहाय अनुसार रहेका छन् ।

- ❖ नौगाड गाउँपालिकामा व्यवसाय दर्ता ऐन र कार्य विधि तयार पार्दा पालिकाको **आन्तरीक राजश्व** वृद्धिमा सहजता भएको छ ।
- ❖ उद्यमीहरू सृजना गर्दा समुदाय उद्यम विकास समितिका पदाधिकारीहरू वडा कार्यालयहरू तथा अन्य सबै सरोकारवालाहरूको समन्नवयमा कार्यक्रम प्रभावकारी संचालन गरियो ।
- ❖ १० जना महिला २४ जना पुरूष गरी ३४ सात जनालाई विभिन्न प्रकार स्वरोगारमूलक सिप विकास तालिम दिईएको छ ।
- ❖ १२ जना पुरुष र १ जना महिलालाई एक महिने हलुका सवारी चालक सम्बन्धी तालिम दिई सिप प्रदान गरिएको ।
- ❖ १० जना महिला र १० पुरुष गरी जम्मा २० जना सम्भाबित लघु उद्यमीहरूलाई सिप विकास तालिम दिई प्रबिधि हस्तान्तरण गरियो ।
- ❖ सृजना र विकास भएका लघु उद्यमीहरूको ब्यबसाय संचालनको लागि आवश्यक पर्ने लघु कर्जा उपलब्ध गराउनको लागि स्थानीय स्थर सम्म पहुच भएको ऋण लगानि गर्ने सहकारी तथा बित्तिय संस्थामा उद्यमीहरूलाई आबद्धता गर्ने तथा ऋण सहजिकरणमा समन्वय गरीयो ।
- ❖ उद्यमीलाई बजारीकरणका विभिन्न व्यवसाय संग सम्बन्धित उद्यमीहरूलाई व्यवसायको अवलोकन भ्रमण को आयोजना गरि व्यावसायिक छलफल तथा अन्तरकृया कार्यक्रम सम्पन्न गरियो ।
- ❖ स्थानीय उतपादन बिक्री तथा वितरणमा आवश्यकता अनुसार सहयोग तथा परामर्श गरीयो ।
- ❖ व्यवसाय संचालनका लागि ३ वटा समूहलाई आवश्यक प्रविधि हस्तान्तरण गरी सहयोग गरिएको ।
- ❖ नियमित अनुगमन कार्य र त्यसको पृष्ठपोषणबाट कार्यक्रम थप प्रभावकारी वनाईएको छ ।
- ❖ लघु उद्यमीहरूलाई व्यावसायिक परामर्शका माध्यम बाट व्यवसाय तर्फ उत्प्रेरित गरिएको छ ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा विभिन्न प्रकृतिका २० वटा नयाँ व्यवसायहरू दर्ता भएका छन् ।
- ❖ लघु उद्यमीहरुलाई लघु वित्त पहुँच कार्यक्रममा समावेश गरी लघु उद्यमीहरूलाई व्यावसायिक पुँजी विस्तार सम्बन्धी कार्यक्रम गरिएको छ ।

५.७ भूमि व्यवस्था, बैंक, वित्तीय तथा सहकारी क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा जग्गा वर्गिकरण गर्न छुट्न गएका जग्गाको वर्गीकरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको ।
- ❖ पालिकाको भू–उपयोग नीति तर्जुमाका लागि मस्यौदा तयार पार्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- ❖ पालिका भित्र सबै सहकारीहरूको क्षमता विकासका लागि सहकारीका पदाधिकारीहरूलाई १ दिने अभिमुखिकरण तालिम प्रदान गरिएको छ ।

५.८ श्रम, रोजगारी तथा गरिबी निवारण क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ श्रममूलक आयोजना मार्फत न्यूनतम रोजगारीको सृजना भएको छ ।
- ❖ श्रमिकहरुको ज्याला बैंक प्रणाली मार्फत भुक्तानि गरिएको छ ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिकाको पञ्च वर्षे रोजगार रणनीति निर्माण गरिएको छ ।
- ❖ बालश्रम सम्बन्धि वडागत अभिमुखिकरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- ❖ बैदेशिक रोजगारमा चाहनेलाई श्रम स्वीकृत दिने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा प्रदान गरिएको छ ।

५.९ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा नौगाड गाउँपालिकाको नौगाड आधारभूत अस्पतालमा अत्याधुनिक मेडिकल उपकरण जडान गर्ने कार्य सम्पन्न गर्दै २ जना MBBS डाक्टर र अन्य आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन नियुक्त गरी प्रभावकारी रुपमा OPD सेवा संचालन र अन्य सेवाहरू सञ्चालनमा ल्याईएको छ ।
- ❖ पालिका स्तरमा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा मासिक बैठक स्वास्थ्य कार्यक्रमको डाटा भेरिफिकेशन एवम् गुणस्तर सुधारका लागि अर्ध वार्षिक र वार्षिक समिक्षा गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- ❖ महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका कार्यक्रम (पोषाक, प्रोत्साहन, यातायात खर्च र दिवस मनाउने) सञ्चालन गरिएको छ ।
- ❖ स्वास्थ्यकर्मीलाई इम्प्लान्ट सम्बन्धि तालिम सम्पन्न गरिएको छ ।
- ❖ पोषण कार्यक्रम, परिवार नियोजन किशोरकिशोरी तथा प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन गरी सफलताका साथ सम्पन्न गरिएको छ । साथै प्रजनन रूग्णता स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको छ।
- ❖ पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा सुक्ष्म योजना तथा मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम संचालन गरी सम्पन्न भएको छ ।
- ❖ स्वास्थ्य सूचना तथा IMU सुदृढीकरण कार्यक्रम तथा विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा तथा आमा समूह कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- ❖ विभिन्न सरूवा रोग नसर्ने रोग जुनोटिक मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।
- ❖ डेंगु लगायत किटजन्य रोगहरूको नियन्त्रणका लागि डेंगु लगायत किटजन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- ❖ आखाँ, नाक, कान घाटी तथा मुख स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना फैलाउन जनचेतना कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- ❖ Ing. Oxytocin भण्डारणका लागि ILR Refrigerator खरिद तथा जडान कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
- ❖ स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढ तथा प्रभावकारी रूपमा प्रवाह गर्न गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा ६५ जना स्वास्थ्य जनशक्तिको रूपमा कर्मचारीको व्यस्थापन गरी सेवा दिईएको छ ।
- ❖ विपन्न बिरामीहरूलाई उपचार सहुँलियत नगद वितरण र कार्यविधि भित्र पर्ने दिर्घरोगीलाई मासिक भत्ता वितरण गरिएको छ ।

- आ.व. २०८२।०८३ मा सुत्केरी भएका महिलाहरूका लागि सुत्केरी स्याहार तथा पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको मार्फत गर्भवती महिला र सुत्केरी महिलाहरूको पोषण सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।
- मैत्री संघको नौगाड आधारभूत अस्पताल मार्फत एम्बुलेन्स सेवा संचालन ल्याईएको छ ।

५.१० शिक्षा, विज्ञान, कला, भाषा तथा साहित्य क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- आवश्यकको आधारमा विद्यालय भवन निर्माण आयोजना सञ्चालन गरी सम्पन्न गरिएको छ । जस अन्तर्गत भवानी आधारभूत विद्यालय साङपाङ नौगाड-१ साङपाङको विद्यालय भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- बाल विकास कोटा थप गरी पालिका भित्रका विकट बस्ती पूर्व विद्यालय शिक्षाको पहुँच विस्तार गरेको ।
- शिक्षकको दरबन्दी मिलान गरि दरबन्दी कम भएका विद्यालयमा पालिकाबाट शिक्षण सिकाइ सहयोग अनुदान सम्बन्धि कार्यविधि बनाई विद्यालयमा थप दरबन्दी कायम गरी शिक्षक नियुक्त गरिएको छ। साथै विद्यार्थी संख्याका आधारमा विद्यालयहरूमा गाउँपालिकाबाट शिक्षक अनुदान दरबन्दी सिर्जना गरी विद्यालयहरूमा शिक्षाको स्तर सुधार गर्ने गरी व्यवस्था गरिएको छ ।
- शिक्षकहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि शिक्षकलाई तालिम प्रदान गरिएको छ ।
- विद्यालयको लेखा व्यवस्थापनका लागि काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई लेखा व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम दिईएको छ ।
- पालिका भरीका विद्यालयहरूमा शैक्षिक गतिविधिमा एकरूपता ल्याउन शैक्षिक पात्रो बनाई लागु गरिएको छ ।
- विद्यालय स्वस्थ्य तथा पोषण कार्यक्रमलाई तप प्रभावकारी बनाउने प्रयत्न गरिएको ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।
- विद्यालयमा शिक्षण सिकाइ कार्यमा सहजीकरण गर्ने उद्देश्यका साथ शिक्षक डायरी छपाई कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।
- समय समयमा विद्यालयको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गरि शिक्षकलाई पेसागत सहयोग उपलब्ध गराइएको छ ।
- सबै सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी भर्ना अभियान सञ्चालन गरिएको छ ।

५.११ खानेपानी, सरसरफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- देउलाड भिडखोला खानेपानी तथा सरसफाइ योजना नौगाड ३ (गत आवको क्रमागतयोजना) अन्तरगत ६२ घरधुरी का ३६५ जनखंख्या र १ वटा विद्यालयका २०० जना छात्र / छात्रा लाभान्वित हुने गरी योजना निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- लगत इस्टिमेट अनुसार Type 3 को २ वटा , फिल्टर इन्टेक १ वटा, ४ वटा पानी पोखरी (RVT २, ५ र १० धन मिटरका) , केवल क्रसिङ १ वटा, वास वाउट भल्व च्याम्वर १ वटा, घरधुरी स्तरिय धारा ६० र संस्थागत धारा २ वटा मध्ये ४० वटा धारा, ४ वटा पानी पोखरी र १ वटा फिल्टर इन्टेकको ढलान कार्य सम्पन्न भएको छ।
- विभिन्न खानेपानी आयोजनाहरूको मुख्य पाइप लाईन २३०० मिटर खन्ने पुर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ।
- ३० घरका १७४ जनसंख्या लाभान्वित हुने गरी छिपुलथान खानेपानी तथा पानी पुनर्भरण पोखरी निर्माण सम्पन्न भएको ।

- नौगाड गाउँपालिका वडा नं २ र ३ मा रहेका (क) वर्गका अपाङ्गता रहेका ६ घरधुरीमा अपाङ्ग सहज शौचालय निर्माण कार्य सम्पन्न मार्फत उक्त घरधुरीहरुका ५७ जना जनसंख्या लाभान्वित भएको ।
- नौगाड गाउँपालिका वडा नं ४ मा रहेका (क) वर्गका अपाङ्गता रहेका ३ घरधुरीमा अपाङ्ग सहज शौचालय निर्माण कार्य सम्पन्न मार्फत उक्त घरधुरीहरुका २१ जना जनसंख्या लाभान्वित भएका ।
- नौगाड गाउँपालिका वडा नं १ का (क) वर्गका अपाङ्गता रहेका ८ घरधुरीमा (७ वटा पूर्ण रुपमा र १ घरमा अपाङ्गता सहजताका लागि कमोड सेट मात्र जडान) अपाङ्गता सहज शौचालय निर्माण मार्फत उक्त घरधुरीहरुका ४४ जना जनासंख्या लाभान्वित भएका ।
- नौगाड गाउँपालिका वडा नं १ मा रहेको सल्लेधार आवि सल्ला अपाङ्गता सहज सहितको सुविधा रहने गरी विद्यालय शौचालय निर्माण योजना सम्पन्न पश्चात उक्त विद्यालयका ४५ जना छात्र/ छात्रा र ५ जना विद्यालय कर्मचारी लाभान्वित रहेका ।
- गत आवमा क्रमागत रहेको श्री गणेश विनायक मावि सिप्टी भान्सा घर सुधार र सुधारिएको चुलो जडान योजना निर्माण कार्य सम्पन्न भई दिवा खाजा खाने उमेर समूहका ३८२ जना छात्र/ छात्रा लाभान्वित भएका ।
- नौगाड गाउँपालिका वडा ४ चोट्के खापास (दोश्रो) योजना क्षेत्रका २५ घरधुरीमा सुधारिएको फलामे चुलो जडान योजना मार्फत १५७ जना लाभान्वित ।

५.१२ महिला, बालबालिका तथा लक्षित वर्ग क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरू डाडा नयाँ इन्ट्री, शुद्धीकरण र जिल्ला मै प्रथम पटक फोटो तथा अन्य आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू अपलोड सहित VERSP-MIS System इन्ट्री गरिएको ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण System तथा ऐन, कानुन सम्बन्धी नियमित अपडेट रहनका लागि Facebook Messenger ग्रुप र Viber ग्रुप संचालन गरि सो मार्फत निरन्तर जानकारी दिने गरिएको ।
- लैंगिक हिंसा न्यूनिकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता भुक्तानी पूर्ण रूपमा बैंकिङ प्रणाली मार्फत सुचारू गरिएको ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह बैशाख १ देखि ७ गते सम्म सम्पूर्ण वडाहरूमा मनाइएको ।
- राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागको VPN बाट सामाजिक सुरक्षा तथा अनलाइन घटना दर्ता प्रणालीबारे वडाहरूलाई तालिम दिइ सञ्चालनमा आएको ।
- वडाहरूमा गएर वा Online Remote Access बाट प्राविधिक System तथा अन्य प्रविधि सम्बन्धी सहायता गरिएको ।
- आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा वडाहरू १ र २ का वडा कार्यालयहरूमा इन्टरनेट पहुँच स्थापित गरी सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण सम्बन्धी अनलाईन सम्बन्धी कार्यहरू सम्बन्धित वडाबाटै गर्नेगरी व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- बालविवाह न्यूनिकरणका लागि जनचेतना कार्यक्रम ६ वटा वडाहरूमा नै प्रारम्भ भएको ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन लागु गरिएको ।
- छुवाछुत मुक्त र विभेद रहित समाज निर्माणमा स्थानीय निकायको सहयोगमा अभियान प्रारम्भ भएको छ ।

५.१३ युवा तथा खेलकुद क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गरी सम्पन्न भएको गरिएको थियो ।
- ❖ आधारभूत तह विद्यार्थीहरू बौद्धिक तथा शारीरिक क्षमताको मापन गर्ने उद्देश्यका साथ अध्यक्ष रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गर्ने कार्य गरिएको छ ।
- ❖ पालिका स्तरीय विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरी सम्पन्न गरिएको छ ।

५.१४ आवास, भवन तथा शहरी विकास क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा नौगाड गाउँपालिकाको आफ्नै प्रशासकिय भवन निर्माण सम्पन्न भई हस्तान्तरण पनि भइसकेको छ ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिका वडा नं १ को कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिका र भारतिय राजदुतावासको संयुक्त लगानी वडा नं १ ईयरकोटस्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणको काम सम्पन्न यही असार १३ गते हस्तान्तरण पनि लिसकेका छम ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिकाको विभिन्न विद्यालय हरुमा ७ ओटा खाजाघर निर्माण भएका छन् ।
- ❖ नौगाड गापाको विभिन्न ३ ओटा विद्यालयका नयाँ भवन निर्माण भएका छन् ।
- ❖ वडा नं ६ को गडिगाड र वडा नं १ को नागुमा बर्थिङ सेन्टरका लागि भवन निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।

५.१५ सडक, पुल तथा यातायात क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ नौगाड गाउँपालिकाका वडा जोडने गरी सडक निर्माण विस्तारका २०० किमी जती ट्र्याक निर्माण गरिएको ।
- ❖ सिंचाई कुलोको निर्माण भै १०० हेक्टर जमिन सिंचित भएको ।
- ❖ १० वटा RCC पुलको निर्माण भै सञ्चालनमा आएको ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिक ामा आ .व २०७९/८० देखि पालिकागत योजनाहरू श्रम सहकारी मार्फत गर्ने गरेको ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा संचालन भएका पालिकागत र वडागत योजनाहरूको अभिलेखिकरणमा सहज हुने गरी Project Book योजना सम्झौता किताब तयार गरी कार्यान्वयन गरको ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा पालिका भरी २ वटा RCC पुलको निर्माण भै सञ्चालनमा आएको ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा पालिकाका विभिन्न स्थानमा ४ वटा झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको ।
- ❖ पालिका भरी सहज पैदल मार्ग को रूपमा बिस्तारित हुने गरी PCC बाटो करिब ५०० मिटर जति बनाइसकेको ।
- ❖ भौतिक पुर्वाधार विकास शाखा संग सम्बन्धीत कर्मचारी हरू बिच अभिमुखीकण कार्यशाला गोष्ठी गर्ने गरेको ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिकाको वडा नं. ३ जामिरमा संचालन हुने १० शैय्या अस्पतालको भवन निर्माण कार्य यसै आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा सम्पन्न गरी संचालन हुने चरणमा रहेको ।
- ❖ होपरीगाड प्रथम लघु जलविद्युत् आयोजना वर्षौं देखि अलपत्र अवस्था रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा सम्पूर्ण निर्माण कार्य सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याई विद्युत उत्पादन सुचारू भएको ।
- ❖ नहर मर्मत तथा इन्टेक निर्माण हुन नसकि समय समय विद्युत उत्पादन अवरूद्ध हुने गरेका लघु जलविद्युतको मर्मत संम्भार र इन्टेक निर्माण कार्य सम्पन्न गरी विद्युत उत्पादनमा आउने अवरोध अधिक रूपमा समाधन भई नियमित रूपमा संचालन हुने अवस्था सिर्जना गरिएको छ ।

५.१६ जलस्रोत, विद्युत तथा स्वच्छ उर्जा क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ होपरीगाड प्रथम लघु जलविद्युत् आयोजना बेला बेला बाँध बिग्रिने गरेकोमा यस वर्ष पक्की बाँध निर्माण भएको छ ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा १० ओटा सौर्य सडक बत्ती जडान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

५.१७ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ पालिकाको सम्पूर्ण वडाहरूमा अप्टिकल फाइबर इन्टरनेट सेवा पुगेको छ । सबै वडा कार्यालय र स्वास्थ्य चौकीहरूमा पनि अप्टिकल फाइबर केवलसहितको इन्टरनेट सेवा पुगेको छ। त्यसै गरी ७ वटा माध्यमिक विद्यालयहरूमा गुणस्तरीय अप्टिकल फाइबर इन्टरनेट सेवा जडान गरी विद्यालयमा सूचना प्रविधि पूर्वाधार विस्तार गरिएको छ ।
- ❖ जिल्लामा नै सबै वडामा अप्टिकल फाइबर केवल इन्टरनेट सेवा जडान गर्ने द्रुत गतिको इन्टरनेट सूचना प्रविधि पुऱ्याउने पहिलो पालिका बनेको छ ।
- ❖ गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र नौगाड आधारभूत अस्पतालमा विद्युतीय हाजिरी प्रणाली जडान गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।

५.१८ वन, हरियाली, भूसंरक्षण तथा नदि नियन्त्रण क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ त्रिवेणी सामुदायिक वन नौगाड ५ र च्यूरिवगड सामुदायिक वनमामा रिठा, दालचिनी, वोकाइनुर वास गरी करिव ५०० विरुवा रोपण कार्य गरिएको ।
- ❖ सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूद्वारा प्राकृतिक स्रोतहरूको दिगो व्यवस्थापन, पहिरो क्षेत्र संरक्षण तथा पहिरो / भू–क्षय न्यूनिकरणका लागि नौगाड गाउँपालिका वडा नं ३ खुपिलगाउँ,तल्लागाउँ तलतिरको पहिरो क्षेत्रमा १५० वास, ६०० निगालो, ३००० वोट भेटेवर र अम्रिसो ८०० गरी ४५५० वोट वृक्षारोपण गरिएको ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिका वडा नं ३ खुपिलगाउँको तलतिर पहिरो क्षेत्रमा भू– क्षय न्यूनिकरण सम्बन्धी वायोईन्जिनियरिङ प्रविधि सम्बन्धी ५ दिने तालिम सञ्चालन अवधिमा ८०० वटा सञ्जिवनी वोटका हांगा र ६०० वोट अम्रिसो रोपण कार्य गरिएको ।
- ❖ नौगाड गाउँपालिका वडा नं ६ मा रहेको सेईले सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह मार्फत उक्त वन क्षेत्रमा १०० वटा चिउरी , १५० वटा रिठार ८० वटा चुकका विरुवा रोपण कार्य गरिएको ।

५.१९ वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ नौगाड गाउँपालिका वडा नं ४ मा ४ वटा स्थानमा पानी पुनर्भरण पोखरी निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको ।

५.२० विपद जोखिम व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकुलन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ धुलिगडाबाट कटानको उच्च जोखिम रहेको खेडा बजार बस्ती सुरक्षाका लागि धुलिगडा मसानघाट देखि कठाबगर सम्म पक्कि तटबन्ध निर्माण आयोजना सम्पन्न भएको छ ।
- ❖ १ वटा ग्रिन हाउस निर्माण तथा व्यवस्थापन योजना नौगाड ५ अन्तरगत १२ वटाकृषकका घरमा ग्रिन हाउस निर्माण सम्पन्न १२ जना कृषकहरुले १.४४ हेक्टर क्षेत्रमा थोपा सिचाइ मार्फत व्यवसायी रुपमा वेमौषमी र मौषमी तरकारी खेति तर्फ उन्मुख रहेका ।
- ❖ १ वटा भर्मि मल व्यवस्थापन योजना मार्फत नौगाड गाउँपालिका वडा नं ५ का १४ घरधुरीमा गड्यौला मल स्थापना कार्य शुरुवात भएको ।
- ❖ मनसुनजन्य विपद प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना अनुदान कार्यविधि, २०७७ अनुसार यस नौगाड गाउँपालिकामा मनसुनजन्य विपद् बाट प्रभावित भई आ.व. २०७७/०७८ मा सम्झौता भएका पुनर्निर्माण तर्फ १८ घर र १ मर्मत गरी जम्मा १९ घरहरूको निर्माण कार्य

सम्पन्न भएको र १८ वटा घरहरूको अन्तिम किस्ता निकासाका लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई आह्वान गरिएको ।

- आर्थिक सहयोग तथा उपचार खर्चका लागि माग भएका 89 जना विपन्न बिरामीहरूलाई आर्थिक सहयोग तथा उपचार खर्च उपलब्ध गराइएको
- २०७९ साल भाद्र २५ गते भारी वर्षाका कारण आएको बाढि पहिरो तथा विभिन्न मितिमा भएको मनसुनजन्य विपद् प्रभावितहरूलाई राहत सामग्री तथा नगद, ज्यान गुमाउनेहरूका परिवारलाई क्रियाखर्च, विभिन्न संघ संस्थाहरूको सहयोगमा राहत सामग्री तथा नगद उपलब्ध गराईएको छ ।
- आ.व. २०८२।०८३ मा भारी वर्षाका कारण क्षति हुन पुगेका बाटोघाटो/पुलपुलेसा/घट्ट हरूको निर्माण/मर्मत लगायतका कार्यहरू गरिएको छ ।
- २०७९ साल भाद्र २४ गतेको बाढीपहिरोका कारण क्षति भएका (वडा नं १ का १४ वटा घर र वडा नं. २ का १० वटा घर गरी जम्मा २४ वटा घर पुनर्निर्माण र वडा नं. २ का ८ वटा घर प्रवलीकरण/मर्मत) का लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाईएको छ ।
- नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ को दफा ३ बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ र २०७९/०८० मा यस विपद् व्यवस्थापन शाखाबाट ८९ जना विपन्न बिरामीहरूलाई आर्थिक सहायता तथा उपचार खर्च उपलब्ध गराईएको छ ।

५.२१ स्थानीय नीति, कानून, न्याय तथा सुशासन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- सार्वजनिक जवाफदेहिताको वृद्धी र सञ्चालित योजनाहरूको नागरिक समाज, पत्रकार, राजनैतिक र सरकारी निकायका जिम्मेवार तथा प्रमुखबाट अनुगमन कार्य भएको ।
- सामाजिक परिक्षण, योजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण र त्रैमासिक सार्वजनिक सुनुवाईको अनिवार्यता र प्रारम्भ भएको ।
- गाउँपालिका अन्तर्गत वडा स्तरमा रहेका वडा बस्ती स्तरबाट योजनाको माग तथा प्रस्ताव र सिफारिसको शुरूवात भएको ।
- विभिन्न कोषको स्थापना र सञ्चालन कार्यविधि तयार भै पारित भएको ।
- पालिका तथा मातहतका कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारहरूको क्षमता विकास कार्यक्रम भै समिक्षा भएको ।
- विभिन्न किसिमका करहरू न्यायिक लगाउन सुरूवात गरिएको
- आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा EFT प्रणालीको शुरूवात गरिएको ।
- सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष बचत बृद्धि र सावधिक जीवन बिमाका सम्पूर्ण फाँटवारीहरू Online प्रणालीबाट दाखिला तथा पेश गर्ने कार्यको थालनी गरिएको ।
- महालेखा परीक्षकको ५७ औं वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार यस गाउँपालिकाको बेरूजु ५.३५ % रहेकोमा सम्परीक्षण मार्फत आर्थिक २०८२।०८३ मा बेरूजू १.२१ % मा झार्न सफल भएको ।
- गाउँपालिकाको आधिकारिक website : naugadmun.gov.np समयमा अध्यावधिक गरी सूचना तथा जानकारी सार्वजनिक गरिएको ।
- गाउँपालिकाको आधिकारिक फेसबुक पेज https://www.facebook.com/naugadrm बाट महत्वपूर्ण सूचना तथा जानकारी सार्वजनिक गरिएको ।
- गाउँपालिकाको आधिकारिक ईमेल बाट प्राप्त ईमेलको सम्बन्धित शाखामा समयमा जानकारी गर्ने गरेको ।
- भुमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासिको लगत संकलन गरी राष्ट्रिय भूमि आयोगले सञ्चालनमा ल्याएको अनलाईन पोर्टलमा विभिन्न वडाहरूबाट उपलब्ध अव्यवस्थित बसोवासिका

फाराम पर्विष्ट गरीएको । (अहिले सम्म वडा नं. १, ३ र ६ का जम्मा १२८ व्यक्तिलाई निस्सा वितरण भईसकेको र बाँकि वडा नं. ३, ५ र ६ का ६३ व्यक्तिहरूको निस्सा वितरण गर्ने चरणमा पुगेको) ।

❖ मिति २०७९ मंसिर ४ गते सम्पन्न प्रदेश तथा संघिय निर्वाचनका लागि जिल्ला निर्वाचन कार्यालय दार्चुलाबाट सञ्चालित मतदाता शिक्षा कार्यक्रमलाई नौगाड गाउँपालिकाका ६ वटै वडाहरूमा १– १ जना मतदाता शिक्षा स्वयमंसेवक छनौट गरि उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।

आ.व. २०८२।०८३ सम्ममा गाउँसभा तथा गाउँ कार्यपालिकाबाट पारित भई जारी भएका ऐन, कानुन, नियमावली तथा कार्यविधिहरूको विवरण देहाय अनुसार उल्लेख गरिएको छ।

❖ सार्वजिनक खरिद नियमावली, २०७९, नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७९
❖ गाउँपालिका शिक्षण सिकाई अनुदान कोटामा शिक्षक नियुक्ती सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका करारमा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९
❖ स्थानीय राजपत्र प्रकाशन कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका हेवि यान्त्रिय उपकरण सञ्चालन कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिकाको श्रम सहकारी गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका बजार व्यवस्थापन तथा अनुगमन कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका अविवाहित महिला तथा एकल पुरूष भत्ता वितरण सम्बन्धि कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका को "वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन, २०७९"
❖ नौगाड गाउँपालिकाको कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७९
❖ उपाध्यक्ष कोशेली कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका आपतकालीन कार्यसञ्चालन विधि, २०७९
❖ कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (निवारण) आचार संहिता, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका न्यायिक समिति (कार्यविधि सम्बन्धी) ऐन, २०७९
❖ सीप विकास तालिम केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिकाको "आर्थिक कार्यविधि नियमित र व्यवस्थित गर्न बनेको ऐन, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका शिक्षा ऐन, २०७९
❖ नौगाड गाउँपालिका प्राईभेट फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन २०७९
❖ साना तथा लघु जलविद्युत परियोजना नियमन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ऐन २०७९
❖ आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०”
❖ आधारभूत अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०
❖ नौगाड गाउँपालिका करारमा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०८०
❖ नौगाड गाउँपालिकाको वनको दिगो व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको वन ऐन, २०८०
❖ छिपुलथान विविधता उद्यान (डाइभर्सिटी पार्क) सञ्चालन कार्यविधि, २०८१”
❖ गुनासो तथा सुझाव ब्यवस्थापन कार्यविधि,२०८१”
❖ आर्थिक ऐन, २०८१
❖ नौगाड गाउँपालिका, दार्चुलाको विनियोजन ऐन, २०८१
❖ “आर्थिक सहायता सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०”
❖ "आधारभूत अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०"
❖ "नौगाड गाउँपालिका करारमा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०८०"
❖ "नौगाड गाउँपालिकाको वनको दिगो व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको वन ऐन, २०८०"

- “छिपुलथान विविधता उद्यान (डाइभर्सिटी पार्क) सञ्चालन कार्यविधि, २०८१”
- “गुनासो तथा सुझाव ब्यवस्थापन कार्यविधि,२०८१”
- “आर्थिक ऐन, २०८१”
- "नौगाड गाउँपालिका, दार्चुलाको विनियोजन ऐन, २०८१"
- अविवाहित महिला तथा एकल पुरुष भत्ता वितरण सम्बन्धि (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०८२
- उपाध्यक्ष कोशेली कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०८२
- नौगाड गाँउपालिका स्थानीय संस्था दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०८२
- मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८२
- गाउँ सभा सचिवालय स्थापना तथा कार्यसञ्चालन कार्यविधि, २०८२
- नौगाड गाउँपालिकाको बेरुजु फछ्यौंट कार्यविधि, २०८२
- नौगाड गाउँपालिकाको गाउँबस सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८२
- नौगाड गाउँपालिकाको गरिबी निवारण कोष व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८२
- मदिरा तथा सूर्तिजन्य वस्तु नियन्त्रण र नियमन ऐन, २०८३

५.२२ संगठन, मानव संशाधन र सेवा प्रवाह क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- कार्यालयमा स्थापित सूचना प्रविधिका पूर्वाधार, उपकरणहरुको व्यवस्थापन र नियमित गर्ने काम ।
- गाउँपालिकाको website तथा software systems को नियमिति सञ्चालन र अध्यावधिक गर्ने ।
- संघिय तथा प्रादेशिक सरकारले माग गरेका सूचना, तथ्याङ्क तथा विवरण पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको समन्वयमा अध्यावधिक विवरण समयमा उपलव्ध गराउने ।
- सूचना तथा संचार प्रविधिसंग सम्बन्धित राष्ट्रिय नीतिहरुको अध्ययन, नविन सोच र अनुप्रयोगहरुको खोज गर्ने र स्थानीय आवश्यकता अनुसार स्थानीकर गर्न सहयोग गर्ने ।
- सूचना केन्द्रहरुको स्थापना र संचालनमा सहयोग गर्ने ।
- कानून वमोजिम सार्वजनिक गर्नुपर्ने (Open Data) आवश्यक विवरण संकलन र अध्यावधिक गरि गाउँपालिकाको Website लगायत उपयुक्त माध्यमबाट सार्बजनिक रुपमा संप्रेषण गर्ने ।
- स्थानीय तहमा भएका असल अभ्यास तथा सूचनालाई नियमित र व्यवस्थित तरिकाले प्रकाशित गर्ने।
- गाउँपालिकाको वेबपेज www. naugadmun.gov.np नियमित सञ्चालन र अध्यावधिक गर्ने काम।
- गाउँपालिकाको आधिकारिक फेसबुक पेजबाट महत्त्वपूर्ण सूचना तथा जानकारी सार्वजनिक गरिएको।
- गाउँपालिकाको आधिकारिक ईमेल बाट प्राप्त ईमेलको सम्बन्धित पदाधिकारी तथा शाखामा समयमा जानकारी गर्ने गरेको।
- गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुमा ईन्टरनेट सेवा जडान ।
- गाउँसभा तथा गाउँकार्यपालिकाले समय समयमा जारीगरेका कानुनहरु राजपत्रमा प्रकाशित गरी Website मार्फत पनि सार्वजनिक गरिएको ।
- गाउँपालिकाका कर्मचारीहरुका लागि सूचना प्रविधि सम्बन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम ।
- विभिन्न निकायवाट माग भएका अद्यावधिक विवरणहरू पेश गर्ने काम ।

५.२३ राजस्व तथा स्रोत परिचालन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ बाट सबै वडाहरूबाट विद्युतीय माध्यमबाट राजस्व सङ्कलन गर्ने कार्यको थालन गरिएको छ । SUTRA राजस्व Module पालिका भित्र सञ्चालनमा ल्याई विद्युतिय माध्यमबाट राजस्व लेखाङ्कन कार्य सञ्चालन गरिएको छ ।

५.२४ तथ्याङ्क, योजना तथा विकास व्यवस्थापन क्षेत्रमा भएको प्रगति तथा उपलब्धिः

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ मा विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने संस्था, उपभोक्ता समिति, श्रम सहकारी क्षमताका विकासका लागि अभिमुखिकरण तालिम सञ्चालनमा सम्पन्न गरिएको छ । भने पालिका भित्र सञ्चालन हुने पालिकागत ठुला आयोजना समयमा नै सम्पन्न गर्न निर्माण कम्पनीहरूसँग सहजीकरण तथा समन्वय गोष्ठी आयोजना गरिएको छ ।

अध्याय – ६

आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ का प्रमुख उपलब्धिहरू र मुख्य कार्यक्रमको वित्तीय प्रगति

६. क्षेत्रगत प्रमुख उपलब्धी

आ.व. २०८२/०८३ मा नौगाड गाउँपालिकाले सीमित स्रोत–साधन, दुर्गम भौगोलिक अवस्था तथा प्राकृतिक चुनौतीका बाबजुद विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल गरेको छ। गाउँसभाबाट स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम, विषयगत शाखाका वार्षिक समीक्षा प्रतिवेदन तथा बजेट कार्यान्वयनका आधारमा निम्न प्रमुख उपलब्धिहरू उल्लेखनीय रहेका छन्।

६.१ सुशासन तथा संस्थागत विकास

- गाउँपालिकाबाट स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन।
- सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको विस्तार।
- डिजिटल नागरिक वडापत्र सञ्चालन।
- वेबसाइट तथा सामाजिक सञ्जाल नियमित अद्यावधिक।
- ई–हाजिरी प्रणालीको प्रयोग।
- SuTRA, PAMS, IEMIS, HMIS लगायतका राष्ट्रिय सूचना प्रणालीहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन।
- स्थानीय ऐन, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरू जारी गरी संस्थागत सुशासन सुदृढीकरण।

६.२ आर्थिक तथा वित्तीय व्यवस्थापन

- वार्षिक बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयन।
- संघीय, प्रदेश तथा आन्तरिक स्रोतको परिचालन।
- EFT मार्फत भुक्तानी प्रणालीको प्रभावकारी प्रयोग।
- वित्तीय अनुशासन कायम।
- नियमित लेखा प्रतिवेदन तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढीकरण।

६.३ कृषि तथा आर्थिक विकास

- कृषि यन्त्र उपकरण वितरण कार्यक्रम सफलतापूर्वक सञ्चालन।
- ३६ वटा मिनी टिलर, ३७ वटा मल्टिक्रप थ्रेसर, १७ वटा कम्बाइन मिल, १९ वटा मकै छोडाउने विद्युतीय यन्त्र, १ वटा कुखुराको दाना बनाउने मेसिन, ६ वटा घाँस टुक्र्याउने मेसिन, १ वटा तेल पेल्ने मेसिन, ९ वटा बताउने पंखा लगायत विभिन्न कृषि उपकरण वितरण।
- "एक वडा–एक उत्पादन" कार्यक्रम सञ्चालन।
- किसान तालिम तथा कृषि प्रविधि विस्तार र लघुउद्यम तथा स्वरोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयन।

६.४ स्वास्थ्य क्षेत्र

- आधारभूत अस्पतालको सेवा सुदृढीकरण।
- मातृ तथा शिशु स्वास्थ्य कार्यक्रम र खोप कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन।
- नौगाड आधारभूत अस्पतालमा HMIS प्रणाली कार्यान्वयन।
- नौगाड आधारभूत अस्पताल र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक उपकरण व्यवस्थापन।

६.५ सामाजिक विकास

- महिला सशक्तीकरण कार्यक्रम।
- बालविवाह न्यूनीकरण अभियान।
- लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध १६ दिने अभियान।
- ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका कार्यक्रम।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता पूर्ण रूपमा EFT प्रणालीमार्फत वितरण।

६.६ पूर्वाधार विकास

- विद्यालय भवन निर्माण तथा मर्मत ।
- स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार सुधार ।
- सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति ।
- सार्वजनिक संरचना निर्माण ।
- वर्षायाममा सडक मर्मत तथा पहिरो व्यवस्थापन ।

आ.व. २०८१।८२ सम्म र २०८२।८३ मा सम्पन्न भएका मुख्य पूर्वाधार विकास निर्माण सम्बन्धी विवरण					
क्र सं	**संरचनाको नाम**	**२०८१।८२ सम्मको प्रगति**	**२०८२।८३ को प्रगति**	**एकाइ**	
१.	विद्यालय भवनहरु (पक्की भवन)	७३	१	ओटा	
२.	कच्ची भवन	३६		ओटा	
३.	स्वास्थ्य भवनहरु	१८	१	ओटा	
४.	सामुदायिक भवनहरु	१		ओटा	
५.	मन्दिर निर्माण	२०	९	ओटा	
६.	कालो पत्रे भएको सडक	१७.२		कि मि	
७.	माटे सडक	४७.१६	०.३२	कि मि	
८.	घोरेटो बाटो	८५.८५	११.९८	कि मि	
९.	RCC पुल	१९	२	ओटा	
१०.	PCC बाटो निर्माण	६७६५	१९६१	मि	
११.	पक्की नहर	९२६५	१०७	मि	
१२.	तटबन्धन निर्माण RCC सहित	२३५	२६६	मि	
१३.	तटबन्धन निर्माण plum and masonry	६६७	१४३	मि	
१४.	सिचाइ टंकी निर्माण	१२	१	ओटा	
१५.	Wash toilet	११	१	ओटा	
१६.	शौचालय	२	२	ओटा	
१७.	अल्लो प्रशोधन भवन	६	०	ओटा	
१८.	विद्यालय भान्साघर निर्माण	५	४	ओटा	
१९.	फलामे रेलिङ सहित बाटो	०	१९८	मि	
२०.	PCC सडक	०	७६	मि	

६.७ विपद् व्यवस्थापन

- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति सक्रिय सञ्चालन ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य तालिम ।
- विद्यालय तथा समुदायमा Mock Drill ।
- राहत सामग्री व्यवस्थापन ।
- जोखिमयुक्त क्षेत्रको अनुगमन ।

६.८ मुख्य कार्यक्रमको वित्तीय प्रगति

आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ का विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण मुख्य कार्यक्रममा विनियोजन बजेट खर्चको अवस्था सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
कृषि					
१	कृषि उत्पादन तथ्याङ्क अभिलेखीकरण	१,३५,०००.००	१,००,०००	७४.०६	
१	सूचिकरण	१,३५,०००	१,००,०००	७४.०६	
२	कृषि प्रसार तथा तालीम कार्यक्रम	५०,०००	४९,०३०	९८.०६	
१	कृषि सम्बन्धि तालिम	५०,०००	४९,०३०	९८.०६	
३	कृषि व्यवसाय पवद्र्धन तथा बजार विकास कार्यकैम	२,००,०००	२,००,०००	१००	
१	यानत्रिकिकरण	२,००,०००	२,००,०००	१००	
४	फलफुल विकास कार्यक्रम	६,९०,०००	६,८८,९५०	९९.८५	
१	बोटविरुवा खरिद	९०,०००	९०,०००	१००	
५	बाली विकास तथा संरक्षण कार्यक्रम	९,००,०००	८,९६,६७५	९९.६३	
१	बालि विकास तथा संरक्षण	९,००,०००	८,९६,६७५	९९.६३	
६	बिबिध	६५,६५,०००	६२,६९,८५१.९२	९५.५	
१	उपकरण तथा समाग्री	३३,००,०००	३०,८२,५००	९३.४१	
२	कृषि विउविजन खरिद	१,००,०००	१,००,०००	१००	
३	तलब भत्ता	५,००,०००	४,९०,५७९	९८.१२	
४	तलबभत्ता	१७,६५,०००	१७,५१,१६१.९२	९९.२२	
५	बाख्रापालन	५,५०,०००	५,५०,०००	१००	
६	भेट औषधि	५०,०००	४५,६११	९१.२२	
७	रिपोटिङ	१,००,०००	५०,०००	५०	
उद्योग					
७	आयमूलक शीप विकास कार्यक्रम	०	०	०	
८	उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम	१३,७५,०००	१३,७५,०००	१००	
१	लघु उध्यम विकास कार्यक्रम	१३,१०,०००	१३,१०,०००	१००	
९	बिबिध	११,७०,०००	११,६४,०३४	९९.४९	
१०	लघु, घरेलु तथा साना उद्योग नियमन तथा प्रवद्र्धन कार्यक्रम	६५,०००	६५,०००	१००	
१	लघु उध्यम विकास कार्यक्रम	६५,०००	६५,०००	१००	
पर्यटन					
११	पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	७२,००,०००	६१,६१,६०८.५०	८५.५८	
१	पथमार्ग	७२,००,०००	६१,६१,६०८.५०	८५.५८	
१२	पार्क तथा उद्यान	१,३०,०००	१,२५,२४२	९६.३४	
१३	बिबिध	११,९००	११,९००	१००	
१	अवलोकन भ्रमण	११,९००	११,९००	१००	
सहकारी					

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
१४	बिबिध	२,००,०००	१,८९,६६०	९४.८३	
१	भवन निर्माण	२,००,०००	१,८९,६६०	९४.८३	
जलश्रोत तथा सिंचाई					
१५	जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणकार्यक्रम	१०,००,०००	९,८४,९००	९८.४९	
१६	नदी तटबन्ध नियन्त्रण कार्यक्रम	३,००,२३,०००	१,६५,२२,५५४	५५.०३	
१	तटबन्ध निर्माण	३,००,२३,०००	१,६५,२२,५५४	५५.०३	
१७	नदी व्यवस्थापनकार्यक्रम	२७,०००	२७,०००	१००	
१८	लघु तथा साना सिचाई कार्यक्रम	१,००,०००	७६,८००	७६.८	
१	साना सिंचाइ	१,००,०००	७६,८००	७६.८	
बन					
१९	बिबिध	४५,०००	४५,०००	१००	
१	बन संरक्षक	४५,०००	४५,०००	१००	
पशुपन्छी विकास					
२०	पशु रोग पहिचान तथा नियन्त्रण कार्यक्रम	१०,००,०००	९,९९,३४६	९९.९३	
१	पशु औषधी उपकरण खरिद तथा वितरण	९,००,०००	८,९९,९७५	१००	
२	पशु स्वास्थ्य घुम्ति शिविर	१,००,०००	९९,३७१	९९.३७	
२१	पशु विकास सेवा कार्यक्रम	२,५०,०००	२,४८,१९५	९९.२८	
१	पशु औषधी उपकरण खरिद तथा वितरण	२,००,०००	१,९८,४१५	९९.२१	
२	भेटेरीनरी औषधि तथा उपकरण	५०,०००	४९,७८०	९९.५६	
भूमि व्यवस्था					
२२	बिबिध	५०,०००	५०,०००	१००	
२३	भूसंरक्षण कार्यक्रम	१०,००,०००	९,८१,९११	९८.१९	
वाणिज्य					
२४	बिबिध	६,००,०००	६,००,०००	१००	
१	नुन तथा खाद्यन्न आपुर्ति	६,००,०००	६,००,०००	१००	
शिक्षा					
२५	अनौपचारिक शिक्षाकार्यक्रम	१०,५०,०००	८,१०,६००	७७.२	
१	बैकल्पिक तथा अनोपचारिक	१०,५०,०००	८,१०,६००	७७.२	
२६	आधारभूत तह शिक्षा कार्यक्रम	८,००,४९,०००	७,५०,४६,२०४.३९	९३.७५	
१	तलबभत्ता	७,२४,१७,०००	७,२४,१६,५५८.०३	१००	
२	दिवा खाजा	१५,१८,०००	०	०	
२७	प्रारम्भिक बाल शिक्षा तथा विद्यालय शिक्षाकार्यक्रम	२,१५,३४,०००	२,०७,११,६३९	९६.१८	
१	क्षमता विकास	२७,००,०००	२४,९८,३६७	९२.५३	
२	तलब भत्ता	१,८७,७४,०००	१,८१,५३,२७२	९६.६९	
२८	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमकार्यक्रम	०	०	०	

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
२९	पाठ्यमक्रम र पाठ्यूसामग्री वितरणकार्यक्रम	३३,३०,०००	२७,०१,६१८.१०	८१.१३	
१	निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	३३,३०,०००	२७,०१,६१८.१०	८१.१३	
३०	बिबिध	३,६९,१३,०००	३,४८,७४,५१७.४६	९४.४८	
३१	माध्यमिक शिक्षाकार्यक्रम	१,८६,०२,०००	१,८५,६९,२९०.८८	९९.८२	
१	तलब भत्ता	१,८६,०२,०००	१,८५,६९,२९०.८८	९९.८२	
३२	विद्यार्थी प्रोत्साहन तथा छात्रवृत्तिकार्यक्रम	२५,१३,०००	१६,०२,४००	६३.७६	
१	विद्यार्थी छात्रवृती तथा प्रोत्साहन	२५,१३,०००	१६,०२,४००	६३.७६	
३३	विद्यार्थी सिकाई उपलब्धी परीक्षण र व्यवस्थापन कार्यक्रम	७३,१५,०००	६५,४९,६६८	८९.५४	
१	अनुगमन	११,२८,०००	७,५९,९१४	६७.३७	
२	शिक्षक अनुदान	५८,८७,०००	५४,८९,७५४	९३.२५	
३४	शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रम	२,३०,५८,०००	२,१८,१४,९३२	९४.६१	
१	घेरपर्खाल	३,००,०००	२,८५,२०९	९५.०७	
२	फिल्ड निर्माण	१२,००,०००	११,४२,२०१	९५.१८	
३	भवन निर्माण	२,११,७२,०००	२,००,२४,४१७	९४.५८	
४	शौचालय	१,००,०००	९५,३९४	९५.३९	
स्वास्थ्य					
औषधि खरिद					
३५	सामान्य औषधि खरिद/ढुवानी	३७,७४,०००	३७,७४,०००	१००	
१	औषधि खरिद	३७,७४,०००	३७,७४,०००	१००	
३६	अन्य	१,५०,०००	१,४७,६७८	९८.४५	
१	व्यवस्थापन	१,५०,०००	१,४७,६७८	९८.४५	
क्षमता अभिबृद्धि					
३७	अन्य	१,२५,०००	१,२५,०००	१००	
क्षयरोग नियन्त्रण					
३८	क्षयरोगीको खोज पड्ताल	१,०५,०००	१,०१,७८६	९६.९४	
१	क्षयरोग	१,०५,०००	१,०१,७८६	९६.९४	
३९	अन्य	९५,०००	८३,२०१	८७.५८	
१	क्षयरोग नियन्त्रण	९५,०००	८३,२०१	८७.५८	
किशोर किशोरी स्वास्थ्य					
४०	युवा तथा किशोरकिशोरी स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम	८४,०००	८३,९९५	९९.९९	
१	स्वास्थ्य सेवा	८४,०००	८३,९९५	९९.९९	
खोप कार्यक्रम					
४१	नियमित खोप संचालन	६,०२,०००	५,९९,१३७	९९.५२	

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
१	खोप संचालन	६,०२,०००	५,९९,१३७	९९.५२	
गाउँघर क्लिनिक					
४२	रूटिन गाउँघर क्लिनिक सचालन	१,००,०००	१,००,०००	१००	
जनशक्ति अभिलेख					
४३	अन्य	२,७०,४९,०००	२,६९,७३,०६५.०८	९९.७२	
१	तलब भत्ता	२,७०,४९,०००	२,६९,७३,०६५.०८	९९.७२	
जीवन शैली					
४४	नागरिक आरोग्य कार्यक्रम	५,००,०००	४,९९,४७०	९९.८९	
१	आरोग्य	५,००,०००	४,९९,४७०	९९.८९	
नवजात शिशु स्याहार					
४५	नवजात शिशु स्याहार कार्यक्रम	१४,१८,०००	१३,९०,५१५	९८.०६	
१	नवजात शिशु स्याहार	१४,१८,०००	१३,९०,५१५	९८.०६	
प्रयोगशाला सेवा					
४६	प्रयोगशाला रिएजेन्ट	५,५०,०००	५,०५,६०५	९१.९३	
परिवार नियोजन					
४७	बन्ध्याकरण सम्बन्धी कार्यक्रम	५०,०००	२९,९००	५९.८	
१	स्थायी बन्ध्याकरण	५०,०००	२९,९००	५९.८	
४८	अन्य कार्यक्रम	२०,०००	२०,०००	१००	
पोषण कार्यक्रम					
४९	गर्भवती महिलालाई आइरन चक्की र जुकाको औषधि वितरण	२,९५,०००	२,९३,९९५	९९.६६	
१	पोषण	२,९५,०००	२,९३,९९५	९९.६६	
५०	अन्य	१,०५,०००	१,०३,७०६	९८.७७	
फर्निचर तथा फिक्चर्स					
५१	कार्यालयको लागि फर्निचर तथा फिक्चर्स	६,००,०००	५,७०,४२४	९५.०७	
१	फर्निचर दराज	६,००,०००	५,७०,४२४	९५.०७	
५२	अस्पताल जन्य फर्निचर तथा फिक्चर्स	७,००,०००	६,८२,६६१.८९	९७.५२	
१	सामाग्री खरिद	७,००,०००	६,८२,६६१.८९	९७.५२	
भवन निर्माण					
५३	स्वास्थ्य चौकि टाइप डि	२३,००,०००	२२,३१,८२२	९७.०४	
१	भवन निर्माण	२३,००,०००	२२,३१,८२२	९७.०४	
५४	अन्य निर्माण	२५,०००	२५,०००	१००	
भवन मर्मत सुधार					
५५	अन्य मर्मत सूधार	१,५०,०००	१,४४,८०५	९६.५४	
मृगौला सेवा					
५६	डाइलासिस	१०,२०,०००	९,६८,९९६	९५	

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
१	दिर्घरोगी	१०,२०,०००	९,६८,९९६	९५	
मेसिनरी औजार					
५७	अस्पताल औजार उपकरण खरिद	१,५५,००,०००	१,५०,५५,९५४	९७.१४	
१	उपकरण खरिद	१,५५,००,०००	१,५०,५५,९५४	९७.१४	
५८	अन्य	११,८५,०००	११,६७,३१५.६५	९८.५१	
१	कम्प्युटरजन्य सामाग्री	६,००,०००	५,९४,९९९.२४	९९.१७	
२	मसलन्द	५,८५,०००	५,७२,३१६.४१	९७.८३	
महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका					
५९	महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका भत्ता	८,००,०००	७,९९,९७७	१००	
१	महिला स्वयम सेविका भत्ता	८,००,०००	७,९९,९७७	१००	
मानसिक स्वास्थ्य					
६०	आत्महत्या सम्बन्धी कार्यक्रम	५०,०००	४९,९७५	९९.९५	
१	आत्महत्या	५०,०००	४९,९७५	९९.९५	
रक्त सचार सेवा					
६१	अन्य	१,००,०००	१,००,०००	१००	
१	रगत चेक	१,००,०००	१,००,०००	१००	
वालरोग व्यवस्थापन					
६२	नवजात शिशु तथा वालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन	१,००,०००	९९,९७६	९९.९८	
सुरक्षित मातृत्व					
६३	प्रसूती सेवा कार्यक्रम	१७,५१,०००	१७,५०,८५९.५०	९९.९९	
१	आमा सुरक्षा	१७,५१,०००	१७,५०,८५९.५०	९९.९९	
६४	आमा सुरक्षा कार्यक्रम	१,००,०००	१,००,०००	१००	
१	सुनौला १००० दिन	१,००,०००	१,००,०००	१००	
६५	अन्य	१०,४०,०००	९,०४,७०१.६६	८६.९९	
१	मातृ तथा नवजातशिशु	१,००,०००	१,००,०००	१००	
सवारी साधन					
६६	हलुका सवारी साधन	४,००,०००	३,९६,१६०	९९.०४	
१	बाइक	४,००,०००	३,९६,१६०	९९.०४	
६७	अन्य	१,५०,०००	१,४९,१२४	९९.४२	
१	मसलन्द	१,५०,०००	१,४९,१२४	९९.४२	
स्वास्थ्य तालिम					
६८	वृत्ति विकास/सेवाकालीन तालिम	१,००,०००	७८,२४०	७८.२३	
१	तालिम	१,००,०००	७८,२४०	७८.२३	
६९	व्यवस्थापन तालिम	२,००,०००	१,९८,९९५	९९.५	
१	मासिक बैठक समिक्षा	२,००,०००	१,९८,९९५	९९.५	
स्वास्थ्य शिक्षा तथा सूचना					

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
७०	जनचेतनामूलक शिक्षण सामाग्री तथा सन्देश विकास गर्ने	१,५०,०००	१,४९,६००	९९.७३	
१	जनचेतनामुलक कार्यक्रम	१,५०,०००	१,४९,६००	९९.७३	
७१	अन्य कार्यक्रम	१,२६,०००	१,२५,९९०	९९.९९	
सामुदायीक स्वास्थ्य सेवा					
७२	सामुदायीक स्वास्थ्य सेवा इकाई सचालन	७८,०१,०००	७४,०६,५०४	९४.९४	
१	घरटोलमा स्वास्थ्य	४,५०,०००	३,९६,०००	८८	
२	स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	७३,५१,०००	७०,१०,५०४	९५.३७	
खानेपानी तथा सरसफाई					
७३	खानेपानी आपूर्ति कार्यक्रम	२४,८७,५००	२१,८६,८४१	८७.९१	
१	खानेपानी	१४,१२,५००	१२,५२,८४६	८८.७	
७४	ढल निर्माण तथा प्रशोधन कार्यक्रम	११,५०,०००	११,०९,१२६	९६.४५	
१	ढल निकास	११,५०,०००	११,०९,१२६	९६.४५	
७५	पानी मुहान संरक्षण कार्यक्रम	१०,०००	९,६००	९६	
७६	फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यक्रम	३०,०००	२८,८००	९६	
७७	बिबिध	२,८५,५००	२,७८,५३०	९७.५६	
१	संचालन खर्च	३५,५००	२८,८००	८१.१३	
७८	सरसफाई कार्यक्रम	७,०००	०	०	
७९	सरसफाई र फोहर व्यवस्थापनकार्यक्रम	०	०	०	
भाषा तथा संस्कृति					
८०	परम्परागरत जात्रा, पर्वहरुको सञ्चालन र व्यवस्थापनकार्यक्रम	४,४०,०००	४,३२,७६५	९८.३६	
१	जात्रा व्यवस्थापन	२,५०,०००	२,४८,३४५	९९.३४	
२	दिवस	१,००,०००	९९,८९०	९९.८९	
३	विशु जात्रा व्यवस्थापन	९०,०००	८४,५३०	९३.९२	
८१	पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालयको संरक्षण, सम्भार, प्रवर्द्धन र विकासकार्यक्रम	१८,६५,०००	१७,६१,२३७	९४.४४	
१	धार्मिक तथा सांस्कृतिक प्रवर्धन	१,१५,०००	७३,६००	६४	
२	मन्दिर निर्माण	१३,००,०००	१२,५०,९६०	९६.२३	
८२	बिबिध	१७,०००	१२,०००	७०.५९	
८३	भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकासकार्यक्रम	३५,०००	३५,०००	१००	
१	जात्रा	३५,०००	३५,०००	१००	
८४	सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण कार्यक्रम	४,००,०००	३,८८,७९१	९७.२	
१	मन्दिर निर्माण	४,००,०००	३,८८,७९१	९७.२	
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण					
८५	महिला सशक्तिकरण तथा उत्थान कार्यक्रम	४,८१,०००	४,२०,९५८	८७.५२	

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
८६	सामाजिक सदभाव तथा एकिकरण प्रवद्र्धन कार्यक्रम	५०,०००	४९,८४८	९९.७	
१	विविध कार्यक्रम	५०,०००	४९,८४८	९९.७	
युवा तथा खेलकुद					
८७	खेलकूद	२६,७१,०००	२६,४७,५८२	९९.१२	
सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण					
८८	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	१,८४,२३,७००	१,७१,७३,२५८.९३	९३.२१	
१	अपाङ्ग टुहुरा	५,४०,०००	५,३९,८००	९९.९६	
२	कल्याणकारी कोष	३०,००,०००	३०,००,०००	१००	
३	कार्यक्रम	२८,७३,०००	२१,९४,२६१	७६.३८	
४	तलबभत्ता	९,०३,०००	९,०१,९७७	९९.८९	
५	दैनिक पारिश्रमिक	३२,६२,०००	३२,५७,६२०	९९.८७	
६	पोषाक	१०,०००	१०,०००	१००	
७	बैठक	२०,०००	२०,०००	१००	
८	महिला लक्षित	६,२५,०००	६,२५,०००	१००	
९	रोजगारी प्रवर्द्धन	२,९७,०००	२,६९,१५०	९०.६२	
१०	सामाजिक सुरक्षा	११,५०,०००	६,४९,४४४.९३	५६.४७	
यातयात पूर्वाधार					
८९	ग्रामीण सडक निर्माण र स्तरोन्नति तथा मर्मत कार्यक्रम	९५,४०,०००	३६,२३,७४५	३७.९७	
१	ग्रामिण सडक	५३,००,०००	४,७८,६७०	९.०२	
२	घोरेटो बाटो निर्माण	२९,१५,०००	१८,६६,८१२	६४.०४	
३	पिसिसिबाटो	६,५०,०००	६,२२,३५८	९५.७५	
९०	कृषि सडक निर्माण र स्तरोन्नति तथा मर्मत कार्यक्रम	८,५०,०००	८,३७,७५२	९८.५६	
१	घोबा	२,२०,०००	२,०७,७५२	९४.४३	
९१	झोलुंगे पुल निर्माण र स्तरोन्नति तथा मर्मत कार्यक्रम	९,५०,०००	१,००,०००	१०.५३	
१	झोलुङ्गे पूल निर्माण	९,५०,०००	१,००,०००	१०.५३	
९२	पुल तथा पुलेसा निर्माण एबं मर्मत कार्यक्रम	८,६२,०००	८,४६,४३३	९८.१९	
१	RCC पूल	२,८०,०००	२,६६,८३३	९५.३	
२	पू ुल निर्माण	५,००,०००	५,००,०००	१००	
९३	बिबिध	८,५०,०००	८,१६,८२३	९६.१	
९४	यातायात सुरक्षा व्यवस्थापन कार्यक्रम	७५,०००	७४,२००	९८.९३	
९५	सडक निर्माण र स्तरोन्नति तथा मर्मत कार्यक्रम	८९,४५,०००	८७,६९,५६८.८४	९८.०४	
१	बाटो निर्माण	२५,७०,०००	२४,५०,२१३	९५.३४	
२	सडक निर्माण	५२,७५,०००	५२,६७,१४९.८४	९९.८५	

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
३	सडक सफाइ	१०,००,०००	९,९४,७१६	९९.४७	
भवन, आवास तथा सहरी विकास					
९६	बस्ती तथा आवास व्यवस्था	१,००,०००	०	०	
१	खरको छाना मुक्त कार्यक्रम	१,००,०००	०	०	
९७	सरकारी भवन/सार्वजनिक स्थल मर्मत सम्भार	३,९१,४००	३,७८,९९३	९६.८३	
१	फिल्ड	१,५०,०००	१,४२,५९०	९५.०६	
२	फिल्ड निर्माण	६५,०००	६२,२५८	९५.७८	
९८	बिबिध	१९,१०,०००	१८,९१,९२९	९९.०५	
१	घेरपर्खाल निर्माण	१०,००,०००	९,८८,०८३	९८.८१	
उर्जा					
९९	बिबिध	१,५०,०००	१,४९,८९४	९९.९३	
१००	लघु तथा साना जलविद्यत उत्पादन, स्तरोन्नति तथा मर्मत कार्यक्रम	१६,८०,०००	१६,३३,५८४	९७.२४	
१	लघुजलविद्युत मर्मत	१६,००,०००	१५,५५,३२०	९७.२१	
१०१	वैकल्पिक ऊर्जा विकास एवं प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३०,५२,०००	३०,५२,०००	१००	
संचार तथा सूचना प्रबिधि					
१०२	बिबिध	६०,०००	५३,२४३.९९	८८.७४	
१	संचार	४०,०००	३३,२४३.९९	८३.११	
सम्पदा पूर्वाधार					
१०३	सम्पदा पूर्वाधार	१,७०,०००	४०,०००	२३.५३	
पुननिर्माण					
१०४	पुननिर्माण	१,९७,०००	१,९५,६२२	९९.३	
वातावरण तथा जलवायु					
१०५	जलवायु परिवर्तन	५०,००,०००	४७,०४,३३८	९४.०९	
१	जलवायु अनुकुलन	५०,००,०००	४७,०४,३३८	९४.०९	
विपद व्यवस्थापन					
१०६	बारुण यन्त्र खरिद तथा मर्मत कार्यक्रम	६०,०००	०	०	
१०७	बिबिध	३७,११,०००	२७,७८,३५८.६०	७४.८७	
१०८	विपद् पूर्व तयारी, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारणकार्यक्रम	१,४०,०००	९९,८००	७१.२९	
१	विपद व्यवस्थापन	१,४०,०००	९९,८००	७१.२९	
मानब संशाधन विकास					
१०९	कर्मचारी प्रशिक्षण	०	०	०	
११०	कर्मचारी वृत्ति विकास कार्यक्रम	४,००,०००	३,९६,१५०	९९.०४	
१	बैठक तथा तालिम	३,००,०००	२,९९,८५०	९९.९५	
१११	कर्मचारी सेवा शर्त परिमार्जन	१,४६,३०,०००	१,४६,२४,४५२.२०	९९.९६	

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
१	तलब	१,४६,३०,०००	१,४६,२४,४५२.२०	९९.९६	
११२	बिबिध	१,३२,६५,०००	१,३२,२७,८५०.०८	९९.७२	
१	पारिश्रमिक	१,३१,१५,०००	१,३१,०६,०१६.०८	९९.९३	
११३	मानव संसाधन विकासयोजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	०	०	०	
कानुन तथा न्याय					
११४	कानुन तथा न्याय	९,००,०००	८,९८,१२८	९९.७९	
१	न्यायीक समिति	८,००,०००	७,९८,११०	९९.७७	
शासन प्रणाली					
११५	शासन प्रणाली	७२,१०,०००	७०,५६,३४९	९७.८७	
१	बाइक मर्मत	२,००,०००	१,९९,४४४	९९.७२	
२	सत्कार	५,००,०००	४,४९,९८०	९०	
३	सेवा सुविधा	६२,५०,०००	६१,४७,०००	९८.३५	
तथ्यांक प्रणाली					
११६	पञ्जिकरणअभिलेखीकरण	१२,३५,०००	११,२१,२१२	९०.७९	
१	तलब भत्ता	१२,१५,०००	११,०१,२१२	९०.६३	
२	पोशाक	२०,०००	२०,०००	१००	
गरिबी निवारण					
११७	गरिबी निवारण	८,६१,९६०	८,४१,२४६	९७.६	
१	गरिवि निवारण	७,९६,९६०	७,७६,२४६	९७.४	
श्रम तथा रोजगारी					
११८	बैदेशिक रोजगारी तथा विप्रेषण तथ्याङ्क अभिलेखीकरण	६,०३,५५०	६,०३,५५०	१००	
१	सार्वजनिक निर्माण	६,०३,५५०	६,०३,५५०	१००	
११९	बिबिध	४२,६६,०९०	३६,६३,६६५	८५.८८	
१	तलब भत्ता	२,१३,८९०	१,१४,११०	५३.३९	
योजना तर्जुमा र कार्यन्वयन					
१२०	योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	१९,००,०००	१८,४२,७१५	९६.९९	
१	भत्ता	१,००,०००	९९,९८५	९९.९९	
२	सेवा परामर्श	१५,००,०००	१४,९२,७३०	९९.५२	
अनुगमन तथा मूल्यांकन					
१२१	अनुगमन तथा मूल्यांकन	१९,०८,१००	१७,९८,८५६	९४.२७	
१	अनुगमन तथा भ्रमण खर्च	१९,०८,१००	१७,९८,८५६	९४.२७	
प्रशासकीय सुशासन					
१२२	नतीजामा आधारित कार्यसम्पादन मूल्यांकन	५,००,०००	४,८४,६००	९६.९२	

क्र.सं.	मुख्य कार्यक्रम/मुख्य क्रियाकलाप	विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च (%)	कै.
१२३	सूचनाप्रणालीमा आधारित अभिलेखीकरण	४,००,०००	२,८०,७७१	७०.१९	
१२४	सूचनाप्रवाह प्रणालीको प्रयोग	४,००,०००	३,३५,८५५	८३.९६	
१२५	सेवा प्रवाहमासूचना प्रविधिको प्रयोग	५,००,०००	४,९७,२००	९९.४४	
वित्तीय सुशासन					
१२६	बिबिध	११,५०,०००	७,९९,५३०	६९.५२	
१	दिवस	५,००,०००	१,५९,४७०	३१.८९	
कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक					
१२७	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	१,९६,१९,३००	१,८८,४४,४२९.८३	९६.०५	
Grand Total		४५,३३,१६,०००	४१,२३,९८,८४१.५०	९०.९७	

अध्याय – ७

अवसर तथा प्रमुख चुनौतीहरू र सुझाव तथा निष्कर्ष

७.१ पालिकामा विकासका सम्भावनाहरुः

पालिका विकास समितिको अध्ययन र वार्षिक समिक्षा गोष्ठीमा सरोकारवालाहरूसंग छलफल गर्दा नौगाड गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि निम्न सम्भावना रहेको पाइयो ।

- छिपुलथान डाइभर्सिटी पार्क व्यवस्थित रुपमा त्यसको दिगो सञ्चालन मार्फत पालिका भित्र आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक भित्र्याउन सकिने ।
- पर्यटनको प्रवद्र्धनबाट स्थानीय स्तर तथा समग्र नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक वृद्धीमा टेवा पुग्न सक्ने ।
- नौगाड वासीहरू अत्यन्त मेहनती र परिश्रम गर्ने भएकोले वैदेशिक रोजगारीमा जाने जनशक्तिलाई पालिका भित्रै सिपमुलक र व्यावसायिक तालिम दिई रोजगार सृजना गर्न सकिने ।
- सामुदायिक संस्थामा भएका घुम्तीकोषको प्रभावकारी सञ्चालन र व्यवस्थापनबाट स्थानीय महिला तथा कृषि सहकारीको विकास गरी लघु उद्यम सञ्चालनमा लगानी वृद्धि गर्न सकिने ।
- स्थानीय परम्परागत व्यवसायहरूमा युवाहरूको आकर्षण गर्न नविनतम प्रविधियुक्त बनाई संचालन तथा प्रवर्द्धन गर्न सकेमा युवा बेरोजगारीलाई न्यूनीकरण गरी युवाहरूलाई स्वरोजगार बनाउन सकिने

७.१ चुनौति तथा सिकाईः

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देहायका चुनौतीहरू देखिए ।

भौगोलिक चुनौती

- दुर्गम पहाडी तथा हिमाली भू-भाग र सडक सञ्जालको सीमित पहुँच ।
- वर्षायाममा पहिरोका कारण यातायात अवरुद्ध ।

आर्थिक चुनौती

- आन्तरिक राजस्व न्यून र विकासका आवश्यकता अनुसार बजेट अपर्याप्त ।

प्राविधिक चुनौती

- दक्ष जनशक्तिको अभाव र प्राविधिक कर्मचारीको सीमित उपलब्धता ।

पूर्वाधार चुनौती

- यातायात पूर्वाधार नहुँदा निर्माण सामग्री ढुवानीमा कठिनाइ र दुर्गम क्षेत्रमा सेवा प्रवाहमा समस्या ।

विपद् सम्बन्धी चुनौती

- मनसुनजन्य विपद् र पहिरो तथा बाढी ।
- खोज तथा उद्धार उपकरणको सीमित उपलब्धता ।

माथि उल्लेखित चुनौतिका बाबजुद थप देहायका चुनौतिहरु पालिका समक्ष देखा पर्न गएको देखिन्छः

- कुनै पनि योजना निर्माण सम्पन्न भइसके पछि त्यसको उचित संरक्षण हुन नसक्दा समय भन्दा पहिला नै मर्मत गर्नु पर्ने अवस्था आउने गरेको ।
- संघ र प्रदेश समानिकरण अन्तरर्गतको निकासा समेत कम आउदा योजना कार्यान्वयनमा अलमल हुने गरेको ।
- विगतमा बनेका सडकमा ग्रेड र घुम्तीहरूको एलाइगमेन्ट नमिल्दा सडक निर्माण गर्दा ट्रेक (दिशा) नै परिवर्तन गर्नु पर्दा गाउँपालिका लाई थप व्यय भार पर्ने गरेको ।
- स्थानिय सरकारले बनाएका संरचनाहरू प्रदेश र संघ बाट ठूला योजना निर्माणको क्रम क्षति भई पुनःनिर्माण गर्न पालिकाको स्रोत माथि थप चाप पर्ने र जसले स्थानीय बासिन्दालाई असहजता हुने गरेको ।
- आम जनमानसमा जनचेतनाको कमि हुदाँ वतावरण प्रतिकुल पर्ने योजना पनि माग गर्ने गरेका जस्तै पहिरो जान सक्ने ठाउँमा सडक
- पालिका भरीमा प्रायजसो घरधुरीहरूमा पशु चौपाया राख्ने गोठ अलगै नहुदाँ सरसफाइमा अझै चुनौती देखिएको छ ।
- घर परिवारमा अझै पनि घर आँगन सरसफाइ, चाङ जुठ्यान करेसाबारीमा सुधार हुन सकेको छैन ।
- स्थानीय बजार तथा घरहरूमा समेत प्लाष्टिकजन्य फोहर यत्रतत्र फाल्ने गरिएको र बालबालिका र आमा हरूमा समेत पत्रु खानाको प्रयोग गर्ने गरिएको ।
- अधिकांश घरहरूमा शौचालयहरूको हैसियत सुधार गर्नु पर्ने भएको पाईएको छ । जस्तै ढोका र छाना भत्किन लागेको र सफा नभएको ।
- प्लाष्टिकजन्य फोहोरको उचित व्यवस्थापन नहुँदा पालिका भरी प्लाष्टिकजन्य फोहोर व्यवस्थापनमा थप चुनौती थपेको छ ।
- पोषणका क्रियाकलापहरू लाई विद्यालय खानेपानी स्वच्छता र सरसफाइमा पनि जोड दिनु पर्ने । समन्वयात्मक रूपमा पोषण योजना तर्जुमा गर्दा दोहोरोपना नहुने र लक्ष्य हासिल हुने श्रोतको सदुपयोग हुने ।
- महिला तथा बालबालिकाको पोषण अवस्था सुधारका लागि प्रदेश तथा स्थानीय तहले आन्तरिक श्रोतका साथै उपलब्ध अनुदानको निश्चित प्रतिशत (कम्तीमा १५ प्रतिशत) रकम लगानी गर्नुपर्ने ।
- वास्तविक बेरोजगारको पहिचानमा कठिनाई,
- सबै सुचिकृत बेरोजगारलाई रोजगारमा खटाउनमा कठिनाई,
- श्रमिक र भुगोल मिलाउनमा समस्या,
- प्राथमिकता क्रम सूची महिला संख्या अधिक हुने भएकाले कामको गुणस्तर र परिमाण प्राप्त गर्न कठिनाई,
- सट्टामा काम गराउन खोज्ने प्रवृतिले बिमा दाविमा समस्या हुने,
- आफु रोजगारीमा परे ठिन तत्र विरोध गर्ने समस्या

७.२ सुझाव तथा निष्कर्ष

- बेरोजगार र दक्ष जनशक्तिबीचको अन्तर कम गर्नुपर्ने ।
- मासिक रूपमा समन्वय बैठक सञ्चालन गर्नुपर्ने ।
- विषयगत शाखाले कार्यक्रमको प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुपर्ने ।
- वार्षिक समिक्षामा हरेक सरकारी निकायले उल्लेखनीय रूपमा गरेका कार्य वारे जानकारी गराउने।
- लक्षित समुह केन्द्रित बजेटको विनियोजन र खर्च कार्यक्रम अनुसार गर्नुपर्ने ।
- गाउँपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमको प्रभावकारी अनुगमन हुनुपर्ने ।
- विकास निर्माणका कार्यक्रमहरूमा दोहोरोपना आउन नदिन गाउँ कार्यपालिकाले प्रदेश र संघीय सरकारसँग समन्वय गर्नुपर्ने ।
- महिला, युवा, बालबालिका, दलितहरूको सहभागीता भए पनि अरु उल्लेख्य सहभागितामा ध्यान दिनुपर्ने ।
- पर्यटकीय विकासमा जोड दिई स्थानीयहरूको आय आर्जन बृद्धि गर्नुपर्ने ।
- वित्तिय संस्थाहरूको समिक्षा गोष्ठीमा सहभागिता र स्थिति प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुपर्ने ।
- सञ्चार क्षेत्र र दुर सञ्चारको अवस्थाको वारेमा सरोकारवालाले जानकारी पाउनु पर्ने ।
- समूहमा वित्तिय कारोबार गर्दा पालिका प्रशासनसंग समन्वय गर्नुपर्ने ।
- माडीखोला पुल निर्माणका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरी संभावित विपद न्यूनिकरण गर्नुपर्ने ।
- ५० लाख भन्दा ठूला आयोजनाहरूको प्रभाव मूल्यांकन हुनुपर्ने ।
- वडा तहमा सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक लेखापरिक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई अनिवार्य रूपले सञ्जालन गर्नुपर्ने ।

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ नौगाड गाउँपालिकाका लागि संस्थागत सुदृढीकरण, सेवा प्रवाह सुधार, पूर्वाधार विकास तथा सामाजिक–आर्थिक रूपान्तरणतर्फ महत्वपूर्ण प्रगति भएको वर्षका रूपमा लिन सकिन्छ। सीमित स्रोत–साधन र भौगोलिक कठिनाइका बाबजुद गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रमअनुसार अधिकांश क्षेत्रहरूमा सकारात्मक उपलब्धि हासिल गरेको देखिन्छ । आगामी वर्षमा वित्तीय अनुशासन, दिगो पूर्वाधार, कृषि व्यवसायीकरण, डिजिटल सेवा प्रवाह तथा विपद् प्रतिरोधी विकासलाई अरु सुदृढ गर्दै "समृद्ध नौगाड, सुखी नौगाडबासी" को दीर्घकालीन लक्ष्य प्राप्तितर्फ अग्रसर रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछ ।

अनुसूची – १

वार्षिक समिक्षा कार्यक्रम उपस्थिति तथा निर्णय

आज मिति २०८३ साउन ०५ गते मंगलबारका दिन नौगाड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को तेस्रो चौमासिक अवधि सम्मको सार्वजनिक सुनुवाई तथा वार्षिक समीक्षा कार्यक्रम नौगाड गाउँपालिका अध्यक्ष श्री दलजीत सिह धामी ज्यूको अध्यक्षता र देहायको उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो ।

<u>उपस्थिति</u>

क्र.स.	नाम दर	कार्यालय/शाखा/संस्था/ संगठन /राजनीतिक दल	जिम्मेवारी तथा पद	हस्ताक्षर
१	श्री दलजीत सिह धामी	नौगाड गाउँपालिका	अध्यक्ष	
२	श्री जगत सिह ठगुन्ना	नौगाड गाउँपालिका	उपाध्यक्ष	
३	श्री पुष्कर सिह धामी	नौगाड गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	
३	श्री संग्राम सिह धामी	नौगाड गाउँपालिका	शिक्षा अधिकृत	
४	श्री राजेन्द्र सिह बोहरा	नौगाड गाउँपालिका	प्रवक्ता तथा वडा नं ६ का वडा अध्यक्ष	
५	श्री हरिलाल महता	नौगाड गाउँपालिका	वडा नं १ का वडा अध्यक्ष	
६	श्री नारायण सिह ठगुन्ना	नौगाड गाउँपालिका	वडा नं २ का वडा अध्यक्ष	
७	श्री राई सिह ठगुन्ना	नौगाड गाउँपालिका	वडा नं ३ का वडा अध्यक्ष	
८	श्री कृष्ण सिह धामी	नौगाड गाउँपालिका	वडा नं ४ का वडा अध्यक्ष	
९	श्री राम सिह धामी	नौगाड गाउँपालिका	वडा नं ५ का वडा अध्यक्ष	
१०	श्री बसन्ती ठगुन्ना	नौगाड गाउँपालिका	कार्यपालिका सदस्य	
११	श्री चन्द्रा टमटा	नौगाड गाउँपालिका	कार्यपालिका सदस्य	
१२	श्री नरमा धामी	नौगाड गाउँपालिका	कार्यपालिका सदस्य	
१३	श्री रुक्मती ठगुन्ना	नौगाड गाउँपालिका	कार्यपालिका सदस्य	
१४	श्री जोगी टमटा	नौगाड गाउँपालिका	कार्यपालिका सदस्य	
१५	श्री गणेश राम टमटा	नौगाड गाउँपालिका	कार्यपालिका सदस्य	
१६	गोविन्द सिंह ठगुन्ना	भौतिक पूर्वाधार विकास	अधिकृत इन्जिनियर	
१७	[illegible]	नौगाड गा.पा.	सूचना प्र. अधिकृत	
१८	धर्मसिंह मन्याल	रा.स्व.पा. प्र.	प.प्र.	
१९	प्रेमसिंह धामी	ने.कां.	"	
२०	ललित ठगुन्ना	नौगाड गा.पा.	योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुख	

क.स.	नाम दर	कार्यालय/शाखा/संस्था/ संगठन /राजनीतिक दल	जिम्मेवारी तथा पद	हस्ताक्षर
२१	लक्ष्मण सिंह धामी	नेपाल क पार्टी	पा. प्र.	
२२	जय सिंह धामी	ने. प्र. पा	" "	
२३	रनडक सिंह बोहरा	वडा कार्यालय नौगाड गा.पा. ३	वडा सचिव	
२४	उज्ज्वल सिंह ठगुन्ना	नौगाड गा.पा. २ नं. वडा कार्यालय	वडा सचिव	
२५	दैल बहादुर बोहरा	नौगाड गा.पा	ले.बो.प्र. फोकल	
२६	प्रेम राज जोशी	"	शिक्षा अधिकृत	
२७	कौशिला धामी	नौगाड गा.पा	म. तथा बा. शा	
२८	विमल सिंह धामी	नौगाड "	विपद व्यवस्थापन	
२९	प्रताप सिंह ठगुन्ना	" ४ नं वडा	वडा कार्यालय	
३०	देव सिंह ठगुन्ना	नौगाड गा.पा. उद्यम शाखा	क.उ.वि. प्रा.	
३१	पदम सिंह ठगुन्ना	नौगाड गा.पा.-५ स्वास्थ्य चौकी	सि.अ.हे.व	
३२	मन्जु कुमारी धामी	नौगाड गा.पा	सि.अ.न.मि. निरिक्षक	
३३	गौरी धामी	नौगाड गा.पा.	माली	
३४	शैलेन्द्र सिंह ठगुन्ना	प्राविधिक सहायक	रोजगार सेवा केन्द्र	
३५	कालु सिंह धामी	ना. आ. से. के.	अभियानकर्ता	
३६	दिपक सिंह ठगुन्ना	नौगाड ४	का.स.	
३७	अल्का ठगुन्ना	नौगाड ४ ~~बोल्ड~~	पो. स.	
३८	तिलक प्र० चपाई	नौगाड गा० पा० कार्यालय	सि० अ० हे० व० अ०	
३९	दिपेन्द्र सिंह ठगुन्ना	नौगाड ३ नं. वडा	सब इन्जिनियर	
४०	पदम सिंह ठगुन्ना	नौगाड ६	R. V	
४१	युवराज सिंह ठगुन्ना	नौगाड -२	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता	
४२	गम्भीर सिंह बोहरा	MRDS	मुख्य सहजकर्ता	
४३	अनिता धामी	नौगाड गा.पा	का. स.	

क.स.	नाम दर	कार्यालय/शाखा/संस्था/ संगठन /राजनीतिक दल	जिम्मेवारी तथा पद	हस्ताक्षर
४४	सन्तोष सिंह ठकुन्ना	नौगाड गा.पा.	उद्यम विकास सहजकर्ता	
४५	भरत सिंह बलेत	नौगाड गा.पा	प्र. स्वा.प्रा	
४६	सर्मिला ठकुन्ना	,, ,,	पशु शाखा	
४७	बिशन सिंह ठकुन्ना	नौगाड ४	वाड सदस्य	
४८	दानसिंह बिष्ट	नौगाड गा.पा	अधिकृत प्रशासन	
४९	खडकसिंह ठकुन्ना	नौगाड २	वडा सदस्य	
५०	कुरमा रकड	,, २	वडा सदस्य	कुरा
५१	नमरा धामी	,, २		
५२	रामसिंह ठकुन्ना	,, २	कृ.प्र.कृ.अ.	
५३	ललित सिंह बिष्ट	नौ.२	वडा सदस्य	
५४	सीता ठकुन्ना	आ.वि.छोपटीगाड	शिक्षक	
५५	जानकी रकड	नौगाड स्वा.चौ.	स्वीपर	जानकी
५६	ललित सिंह धामी	नौगाड गा.पा	का.स	
५७	गगन सिंह ऐर	सं.आ.वि. चौनगाड	प्र.अ.	
५८	प्रकाश सिंह धामी	कृषि विकास शाखा	कृषि अधिकृत	
५९	उजले धामी	नौगाड गा.पा.	का.स	
६०	प्रतापसिंह ठकुन्ना	नौगाड २	पशु सेवा प्राविधिक	
६१	नरेन्द्र सिंह धामी	नौगाड ४	रहादार अध्यक्ष	
६२	लाल सिंह ठकुन्ना	नौगाड ३	समाजसेवी	
६३	धनजुग सिंह ठ.	नौगाड ३	,,	
६४	धौल सिंह ठकुन्ना	,, ३	गाउँ शि.स.	
६५	गो.बि. सिंह धामी	नौगाड गा.पा	का.स.	
६६	सालिग्राम धामी	वडा नं. २	-	साती आन

क्र.स.	नाम दर	कार्यालय/शाखा/संस्था/ संगठन /राजनीतिक दल	जिम्मेवारी तथा पद	हस्ताक्षर
६७	लालमती सिंह ठकुल्ला	नौगाड गा.पा	सवारी चालक	[illegible]
६८	SHAR सिंह ठकुल्ला	नौगाड गा.पा	[illegible]	SHAR
६९	[illegible] सिंह धामी	नौगाड गा.पा.	सवारी चालक	[illegible]
७०	दलबिर सिंह ठकुल्ला	श्री [illegible] आ.वि. [illegible]	शिक्षक	[illegible]
७१	चन्द्र राम टमटा	श्री नौगाड प्रवटीय[illegible] हो[illegible]	प्र०अ०	[illegible]
७२	तिर्थराज बिष्ट	श्री केदारेश्वर मा.वि. [illegible]	प्रधानाध्यापक	[illegible]
७३	प्रकाश सिंह धामी.			[illegible]
७४	रामसिंह ठकुल्ला	[illegible] आवि	[illegible]	[illegible]
७५	मदन सिंह ठकुल्ला	[illegible] स्वा.चौ.	है० स०	[illegible]
७६	[illegible] बहादुर	नौगाड-१	सा०प्र०	[illegible]
७७	रतबिर सिं ठकुरी	नौगाड ०३	[illegible]	Ranbir
७८	रमेश सिंह ठकुल्ला	पशु सेवा शाखा	[illegible]	[illegible]
७९	कुइरा देवी ठकुल्ला	गौ-१	[illegible]	कुइरा
८०	गंगा ठकुल्ला	नौगाड २		[illegible]
८१	धिरेन्द्र प्रसाद जोशी	नौगाड ०६	वडा सचिव	[illegible]
८२	लाल सिंह धामी	" " ५	" ५	[illegible]
८३	अर्जुन सिंह धामी	नौगाड गा.पा.	[illegible] संयोजक	[illegible]
८४	चन्द्र देव ठकुल्ला	नौगाड गा.पा.	WRT.	[illegible]
८५	नरपिर ठकुल्ला	नौगाड १		[illegible]
८६	दलबिर [illegible]	नौगाड ३		[illegible]
८७	मोहन सिंह ठकुल्ला	नौगाड ३	RiTirmy	[illegible]
८८	[illegible] सिंह ठकुल्ला	नौगाड ४		[illegible]
८९	हर्क राम ठगेरे	नौगाड-५	—	[illegible]

क.स.	नाम दर	कार्यालय/शाखा/संस्था/ संगठन /राजनीतिक दल	जिम्मेवारी तथा पद	हस्ताक्षर
९०	हरिमान ठगुन्ना	नौगाड ५	—	[illegible]
९१	रघुवीर ठगुन्ना	नौगाड ४	—	[illegible]
९२	गोरे रमरा	नौगाड ५	—	गोरे
९३	उजलेराउ रुकल	नौगाड ५	मू.ह.कि. सदस्य	[illegible]
९४	प्रेम सिंह ठगुन्ना	तारकेश्वर साकोइ	प्रबन्धक	[illegible]
९५	मानबहादुर ठगुन्ना	नौगाड ३		[illegible]
९६	बिर सिंह ठगुन्ना	" "		[illegible]
९७	नरेन्द्र तिरिङ्ग	. .		[illegible]
९८	मदन सिंह	नौगाड ३		मदन
९९	रित क्यालक, मगर	नौगाड ५		रिता
१००	गंगा कुमल्ला	नौगाड २		[illegible]
१०१	गगन सिंह ठगुन्ना	डडाबगर आ.वि.	प्र.अ.	[illegible]
१०२	सुरेन्द्र सिंह ठगु			[illegible]
१०३	नरेन्द्र सिंह तोल्मारे	दल्लेख २	शिक्षक	[illegible]
१०४	माया कुमारी ठगुन्ना	नौगाड ४ शिवरी	का.बि.स का	माया
१०५	चन्द्र सिंह खितौड़ी	नौगाड -२	—	[illegible]
१०६	करम राउ रुकल	नौगाड ४	—	[illegible]
१०७	उदय सिंह धामी	नौगाड २	—	[illegible]
१०८	गोरे सिंह धामी	नौगाड २	—	गोरे
१०९	किरटे ठगुन्ना	नौगाड -५	—	किरटे
११०	शेरसिंह ठगुन्ना	नौगाड -४	—	[illegible]
१११	भावदत्त भट्ट	नौगाड १	—	[illegible]
११२	करमान ठगुन्ना	नौ. २	—	[illegible]

११३	सुरेन्द्र सिंह ठकुल्ला	श्री गणेश आ.वि. डाँडा गोठाले	[illegible]
११४	राम सिंह ठगुल्ला	श्री दुर्गा भवानी आ.वि. कोटकन्या	[illegible]
११५	रविन्द्र शाह	रोजगार संयोजक	[illegible]
११६	प्रताप सिंह ठकुल्ला	जलस्रोत प्राविधिक	[illegible]
११७	गिता ठकुल्ला	उद्यम विकास सहजकर्ता	[illegible]
११८	कालो ठकुर	नौगाड-२	[illegible]
११९	[illegible]	नौगाड-५	[illegible]
१२०	[illegible] ठकुल्ला	नौगाड-५	[illegible] ठकुल्ला
१२१	नर सिंह [illegible]	नौगाड-२	[illegible]
१२२	अर्जुन बहादुर चन्द	प्र.अ. [illegible] ५	[illegible]
१२३	गौरी प्रसाद जोशी	प्र.चौ. [illegible]	[illegible]
१२४	हरिपाल ठकुल्ला	नौगाड ३	हरिपाल
१२५	प्रविन सिंह ठकुल्ला	नौगाड ३, पत्रकार	[illegible]
१२६	दमन राम [illegible]	राजस्व इन्चार्ज नौगाड गा.पा.	[illegible]
१२७	किसन सिंह [illegible]	नौगाड-३	[illegible]
१२८	बिमला ठकुल्ला	,, ३	बिमला
१२९	जोगेनी [illegible]	,, ३	जोगेनी
१३०	धनमती ठकुल्ला	,, ३	धनमती
१३१	विक्रम सिंह ठकुल्ला	,, २ [illegible]	[illegible]
१३२	रघुबिर ऐरी	नौगाड-२	र.ब. बिर
१३३	रामसिंह ठकुल्ला	नौगाड-३	रामसिंह
१३४	धनेश्वरी महता	नौगाड-४ [illegible]	धनेश्वरी
१३५	जङ्ग बहादुर सिंह ठकुल्ला	नौगाड ६ [illegible]	[illegible]
१३६	राम सिंह ठकुल्ला	नौगाड [illegible] संस्था	[illegible]
१३७	अरविन्द ठकुल्ला	नौ ,, [illegible]	[illegible]

वार्षिक समिक्षा कार्यक्रमका फोटोहरू

<u>वार्षिक समिक्षा कार्यक्रमका फोटोहरू</u>